

ÅRSRAPPORT

2018

Fredrikstad
energi

Innhold

Nøkkeltall	3
Konsernsjefen har ordet	4
Årsberetning 2018	5
Regnskap og noter Fredrikstad Energi konsern	11
Regnskap og noter Fredrikstad Energi AS (morselskap)	36
Ledelseserklæring	46
Revisors beretning	47

Nøkkeltall

	Def	Benevning	2018	2017	2016
Resultater					
Driftsinntekter		MNOK	957	767	764
EBITDA	1	MNOK	126	157	208
Underliggende EBITDA	2	MNOK	177	167	181
Driftsresultat		MNOK	38	53	118
Resultat før skatt		MNOK	13	-3	83
Årsresultat		MNOK	23	1	69
Balanse og kontantstrøm					
Investering i varige driftsmidler		MNOK	144	227	235
Utbetalt utbytte		MNOK	-	20	37
Utbetalt renter foretaksfondsobligasjon		MNOK	-	14	14
Egenkapital		MNOK	823	695	738
Totalkapital		MNOK	2 732	2 612	2 410
Netto rentebærende gjeld	3	MNOK	1 431	1 452	1 188
Drift					
Antall ansatte		antall	127	131	120
Innmatet volum i nettet		GWh	2 461	2 463	2 465
Antall kunder nettvirksomhet		antall	95 672	94 824	93 422
Nøkkeltall					
Egenkapitalandel	4	%	30,1 %	26,6 %	30,6 %
Rentedekningsgrad	5	x	2,10	2,90	3,33
Rentedekningsgrad inkl TS/FKV	6	x	2,68	2,94	3,61
Rentedekningsgrad, justert	7	x	2,47	2,90	3,33
Gjeldsgrad	8	x	1,74	2,09	1,61
Poster ekskludert fra underliggende drift					
Endring merinntekt nettvirksomheten			-62	-42	-31
Netto andre gevinster			11	10	1
Effekt av endret pensjonsordning			-	-	8
Resultateffekt av anleggsbidrag			-	21	50
Definisjoner					
1. Driftsresultat før avskrivninger og nedskrivninger		5. (EBITDA + finansinntekter)/finanskostnader			
2. EBITDA justert for poster ekskludert fra underliggende drift		6. TS = Tilknyttet selskap, FKV = Felleskontrollert virksomhet			
3. Sum rentebærende gjeld - betalingsmidler		7. Rentedekningsgrad justert for ekstraordinære finanskostnader			
4. Egenkapital/Totalkapital		8. Netto rentebærende gjeld/egenkapital			
For nøkkeltallet rentedekningsgrad (definisjon 5-7) er sammenligningstall for 2017 omarbeidet grunnet endret klassifisering av netto inn-/utbetalinger under rentebytteavtaler som påvirker fordeling mellom finansinntekter og -kostnader. Det vises til note 8.					

Konsernsjefen har ordet

Et krevende år!

2018 har vært et år preget av svake resultater i 1. halvår, midlertidig lempning i lånevilkår, negativ omtale i lokal media, endringer i konsernledelsen og en annonsert eierprosess vi ikke kjenner utfallet av. Hver for seg krevende situasjoner å håndtere, og når slike hendelser kommer til dels samtidig, vil de for en kort stund også prege organisasjonen. Våre ansatte har likevel greid å fokusere på det som er mulig å gjøre noe med og som vil gi bedre resultater i den kommende tiden.

For året under ett er kjernevirksomheten fortsatt preget av høye investeringer. I utviklingen av de enkelte forretningsområdene nådde vi dessverre ikke alle de mål vi hadde satt oss for året. På den annen side er vi kommet godt i gang med prosesser for å tilpasse konsernets investeringsportefølje, slik den underliggende strategi tilsier. På tampen av 2018 solgte vi våre andeler i Fredrikstad Fjernvarme og i februar 2019 solgte vi alle aksjer i FEAS Bredbånd AS.

Norgesnett har nå avsluttet en tre års periode med fokus på å bytte til nye AMS-målere og å tilpasse det underliggende driftssystem til dette. Investeringen har vært krevende, men er gjennomført på tid og i henhold til både operative og finansielle målsetninger. I løpet av annet halvår solgte vi Gauldal Nett AS, som vi hadde overtatt ved årsskiftet 2017/18. Gitt den finansielle situasjonen vi stod i ved halvårsskiftet var det lite annet vi kunne gjennomføre som ville gi en tilsvarende finansiell effekt innenfor en kort tidshorisont. All honnør til dyktige ledere og medarbeidere som bidro til at dette ble gjennomført på en forbilledlig måte. Fremover vil forretningsområde Nett fokusere sterkt på å gjenvinne posisjonen blant de topp tre mest effektive nettselskapene i Norge.

Forretningsområde Marked har vært preget av overgang til EI-hub og å være tilgjengelig når kundene har behov for kontakt. I et marked med høye kraftpriser har vi måttet tilpasse oss en konkurransesituasjon hvor de store nasjonale aktørene markerer seg sterkt i sluttbrukermarkedet. Vi har også måttet erkjenne at vår produkt- og tjenesteportefølje må tilpasses raskere til kundebehov enn tidligere. Markedet har vært preget av sterk underliggende prisvekst, som påvirker kundene til å foreta seg noe. Å skifte leverandør kan da for mange fremstå som det eneste reelle alternativet i en tilpasningsstrategi. Vi har merket at kundene mer enn noen gang er tilbøyelige til å bytte kraftleverandør, og har mistet et betydelig antall kunder i våre etablerte markedsområder, Follo og Askøy. Etter at daværende leder sa opp sin stilling høsten 2018 ble Hilde Bekkevard ansatt som ny konserndirektør for forretningsområde Marked. Hilde kom fra stillingen som ansvarlig leder for HR-funksjonen i konsernet og inngikk allerede i konsernets ledergruppe.

Maik AS, som er konsernets tjensteselskap innen B2B-virksomhet, opplever fortsatt en god etterspørsel etter

selskapets tjenester, spesielt knyttet til gjennomfaktureringsprosjekter og nye helkunder. Selskapet er nå godt posisjonert for videre vekst og arbeider med mange interessante prospekter og tilbud på vei inn i det nye året.

Styrking av kompetanse og ledelseskapasitet er viktig i alle organisasjoner. Ny CFO, Ronny Berg, var på plass fra 1. april, noe som har gitt fart på prosesser knyttet til tilpasning av konsernets balanse og utnyttelse av finansielle muligheter. Organisasjonen teller vel 20 færre mennesker ved inngangen til det nye året. Salget av Gauldal Nett er en hovedårsak, men vi er også bevisste på å ta ut effektiviseringsgevinster av nye hjelpeverktøy og ny kompetanse, som medfører at vi i mindre grad enn tidligere erstatter ansatte som går av med pensjon.

2018 har vært et år hvor den underliggende drift i all hovedsak er hvor den bør være, dog med mindre unntak for Forretningsområde Marked. Utviklingen i felles kontrollert virksomhet, Nettpartner AS hvor vi eier 60%, er ikke i henhold til planer og forventning. Som ansvarlig eier har vi i løpet av året bidratt i å styrke Nettpartners egenkapital. Markedsbehov og selskapets kapasitet er bedre tilpasset ved utgangen av 2018 enn ved inngangen, og selskapet er godt posisjonert for en videre organisk vekst. Kommer den tiltenkte veksten vil sannsynligvis også resultatene suksessivt bedres.

Vi vil fortsette fokuset på kundeorientering og digitalisering. Utover å yte bedre service og levere bedre produkter/tjenester til kundene, vil dette også gjøre oss i stand til å tilpasse organisasjonen til en stadig mer utfordrende og krevende driftshverdag. Det skjer kontinuerlige tilpasninger i de aktiviteter vi velger å gjennomføre, men 2018 var et år hvor vi greide å robotisere de første arbeidsprosesser, dvs. prosesser som fullt ut blir løst uten fysisk deltagelse i prosessen av mennesker. Dette er både spennende og utfordrende for organisasjonen å håndtere. Vi er overbevist om at denne form for effektivisering er en riktig vei å bevege seg med kontrollert fart, både av hensyn til IKT-sikkerhet, men også av hensyn til utvikling av ansatte og at deres kompetanse blir videreutviklet og anvendt på en god måte på de riktige oppgavene.

2018 har vært et år hvor vi som konsern på viktige områder ikke er Steget foran, slik vår visjon sier at vi skal være. Spesielt har vi erfart dette i forhold til våre långivere og våre eiere. Lånekrav som ikke har blitt tilfredsstillt i perioder og en lønnsomhet som ikke gir rom for utbytte gjør at vi ikke er så pålitelige som vi ønsker å være. Ved årets slutt er det dog mange lyspunkter vi ser og som er et resultat av handlinger som allerede er gjennomført. Vi regner med at vi allerede ved halvårsskiftet i 2019 kan fremvise en lønnsomhetsutvikling som ligger på de mål som er satt.

Trond V. Andersen, konsernsjef

Styrets årsberetning for 2018

Konsernets art og tilholdssted

Morselskapet og konsernledelsen har kontoradresse i Fredrikstad sammen med datterselskapene Norgesnett Holding AS, Fredrikstad Energi Marked AS, MAIK AS, og Røyken Energiverk AS.

Nettpartner AS med eierandel på 60 prosent og kontoradresse på Vinterbro i Ås kommune, håndteres på bakgrunn av inngått aksjonæravtale som felles kontrollert virksomhet. Fredrikstad Energi AS er også betydelig eier, med eierandel på vel 29 prosent, i bydelutviklingsselskapet Værste AS, som blir regnskapsført som tilknyttet selskap.

Mot slutten av året ble det inngått avtale om salg av vår eierandel på 32,5 prosent i Fredrikstad Fjernvarme AS, og i februar 2019 ble datterselskapet FEAS Bredbånd AS solgt. Disse virksomhetene er klassifisert som holdt for salg per 31.12.2018.

Fortsatt drift

Morselskapet som er ansvarlig for konsernets låneopptak, fikk i 1. halvår 2018 problemer med å overholde krav til finansielle nøkkeltall knyttet til selskapets bank- og obligasjonsgjeld. Dette forholdet er nærmere beskrevet i punktet: Balanse og likviditet. Styret har ved avleggelsen av årsregnskapet vurdert dette forholdet særskilt. Styrets vurdering er at dette forholdet ikke påvirker selskapets fortsatte drift.

Styret har ved avleggelsen av regnskapet for morselskapet lagt til grunn at forutsetningene om fortsatt drift er tilstede. Styret har ved vurderingen vektlagt den reelle verdien av selskapets eiendeler og rettigheter og sammenholdt disse med selskapets gjeldsposter og forpliktelser. I tillegg har styret gjort en vurdering av datterselskapenes vesentligste rammevilkår. Styret mener at datterselskapenes tilpasning til rammevilkårene er gjennomført på en måte som vil bidra til å øke verdien på datterselskapene.

Samfunnsansvar

Fredrikstad Energi søker å skape langsiktige verdier for samfunnet ved å finne bærekraftige og effektive løsninger for det økende behovet for strøm og fleksibel effekttilgang. Vi skal være en førsteklasses drifts- og beredskapsorganisasjon, en ansvarlig samfunnsaktør og en god arbeidsgiver. Fredrikstad Energi skal utnytte kompetansen til å utvikle fornybare energiløsninger som bygger en bro mot lavutslippssamfunnet.

Å opptre samfunnsansvarlig ved utøvelse av vår drift og forvaltning er en forutsetning for å bygge tillit som aktør i

lokalsamfunnene, for kontinuerlig å øke vår konkurransevne, og for å tiltrekke og beholde kompetente ansatte.

Våre interessenter

Fredrikstad Energi påvirker samfunnet og samfunnet påvirker oss. Arbeidet med samfunnsansvar hviler på en tett dialog med lokalsamfunnet som vi blant annet oppnår gjennom en åpen kommunikasjon og folkemøter. Illustrasjonen viser en oversikt over våre vesentlige interessenter.

Figur: Fredrikstad Energi sine viktigste interessenter

Sikker strømforsyning og et tryggere lokalsamfunn

Fredrikstad Energi har gjennom sin virksomhet bygget opp betydelig kompetanse innen beredskap og distribusjon av strøm. Denne kunnskapen skal så langt som mulig komme hele samfunnet til gode. Vi mener vi kan spille en viktig og vesentlig rolle innenfor følgende områder:

- Legge til rette for økt lokal energiproduksjon
- Legge til rette for elektrifisering av transportsektoren
- Utnytte ledig kapasitet i nettet for å redusere utbyggingsbehovet
- Styrke forsynings sikkerheten gjennom sikker, stabil og forutsigbar strøm

Vi utøver vårt samfunnsengasjement gjennom nasjonalt og internasjonalt samarbeid med myndigheter og andre aktører gjennom deltakelse i The Norwegian Smartgrid Centre, vi samarbeider med Enova om digitale løsninger som motiverer kundene til å spare strøm, og vi har bidratt til Energi Norge og Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) med ulike innspill og erfaringer. Videre bidrar vi gjennom forskningsprosjekter i regi av Norges forskningsråd og EU's Horizon 2020-program. Vi har også inntatt en positiv holdning til alle aktører i bransjen som ønsker å komme å se og høre om vårt arbeid knyttet til å utvikle smarte nett.

Arbeidet vårt gir også nytteverdi for lokalsamfunnets ulike aktører og for våre kunder. Et eksempel er vårt engasjement knyttet til Smart Energi Hvaler hvor vi sammen med næringsklyngen NCE Smart Energy Markets og Hvaler kommune for syvende året samarbeider om å teste og utvikle løsninger knyttet til smarte nett. Denne erfaringen vil vi også trekke inn i samarbeid om utvikling av «smarte» samfunn. Prioriterte områder i 2018 har vært å overføre kunnskapen på smarte nett til produkter og tjenester for smart vannmåling, samt utvikling av energisystem for et større nabolag. Vi har også forbedret tjenestene for våre solcellekunder slik at de får god oversikt over eget forbruk og produksjon i sanntid

Et godt arbeidsmiljø for de ansatte

Fredrikstad Energi skal tilby ansatte en helsefremmende arbeidsplass og engasjerer seg i ansattes helse og trivsel. Gode kolleger, et godt arbeidsmiljø og det å jobbe i en fremtidsrettet bedrift er de tingene som ble nevnt flest ganger på spørsmål om hva ansatte var fornøyd med i 2018. Spørsmålene i den årlige personaltilfredshetsundersøkelsen er hentet fra Statens arbeidsmiljøinstitutt og er basert på jobbkrav-ressursmodellen. Denne modellen forsøker å forklare både hva som kan lede til stress og dårlig helse samt hva som fører til arbeids glede og økt jobbengasjement. Undersøkelsen følges opp med selskapsvise handlingsplaner.

Samarbeidet med de ansattes organisasjoner og bedriftshelsetjenesten har vært konstruktivt og godt gjennom hele året. Ulike møteplasser med ansatte, så som allmøter og arbeidsgrupper, hvor representanter for ansatte og konsernledelsen diskuterer saker med stor viktighet for Fredrikstad Energi-konsernet, sikrer sammen med intranettet og tett kontakt gjennom det daglige virke, gode arenaer for å diskutere forhold som er viktig for ansatte og Fredrikstad Energi-konsernets ulike virksomheter.

Personale

Ved utgangen av 2018 var det 127 (131) fast ansatte i Fredrikstad Energi-konsernet, fordelt på 18 (19) i morselskap og med 109 (112) i datterselskaper.

Gjennomsnittsalderen i konsernet ved utgangen av 2018 var 48,7 år og tilsvarende ved utgangen av 2017 47,9 år.

Sykefraværet i konsernet var på 1 449 (1 366) sykefraværsdager i 2018. Det tilsvarer 4,9 prosent (4,8 prosent). Konsernet har investert i et HR-system som skal forbedre ledes oppfølging av sykmeldte ansatte, samt styrke den generelle medarbeideroppfølgingen. Morselskapet og datterselskapene har inngått avtaler om et mer inkluderende arbeidsliv.

Det er ikke registrert skader med eller uten fravær på egne ansatte i løpet av 2018. Hos underleverandører er det registrert 6 skadetilfeller hvorav 3 medførte fravær.

Likestilling

Av konsernets 127 (131) ansatte i 2018 er det 48 (50) kvinner totalt, noe som tilsvarer 38 prosent (38 prosent) kvinneandel. Tilsvarende i morselskapet er det 6 (7) kvinner av 18 (19) ansatte, noe som utgjør en kvinneandel på 33 prosent (37 prosent).

Konsernets personalpolitikk anses å være kjønnsnøytral på alle områder. Kvinner og menn har like muligheter for å kvalifisere seg til alle typer oppgaver, og avansementsmulighetene er de samme. Lønn reflekterer den enkeltes ansvarsområde og kvalifikasjoner. Etter vår oppfatning er likestillingsspørsmål tilfredsstillende ivare tatt, og det er ikke iverksatt eller planlagt konkrete tiltak innenfor dette området. Det er ikke mottatt tilbakemeldinger, verken fra kvinner eller menn, via personaltilfredshetsundersøkelsen eller gjennom medarbeidersamtaler på at noen opplever konsernets personalpolitikk som kjønnsdiskriminerende. Det er 3 (4) kvinner i konsernledelsen i Fredrikstad Energi av totalt 6 (7) medlemmer. Det er 2 (2) kvinnelige styremedlem i Fredrikstad Energis styre. I datterselskapenes styre er det 6 (6) kvinnelige styremedlemmer av totalt 18 (20) styremedlemmer.

Miljørapportering

Morselskapet driver ikke virksomhet som påvirker det ytre miljø, og miljørisikoen ved konsernets aktiviteter vurderes som lav. Morselskapet og datterselskapene er Miljøfyrtårnsertifiserte.

Selskapene i konsernet følger de retningslinjer som finnes med hensyn til fjerning av miljøfarlig avfall og forurensere i liten grad det ytre miljø. Det er etablert ordninger for kildesortering. Herunder har selskapene etablert rutiner for innsamling og lagring av miljøfarlige master, og har egne rutiner for oppbevaring av transformatorolje og andre kjemikaler.

Styret mener at distribuert fornybar energiproduksjon, tilrettelegging for elektrifisering av transportsektoren og nye smarte tjenester som følge av AMS-investeringen, er viktige bidrag for å begrense naturinngrep og redusere global oppvarming.

Diskriminering og tilgjengelighet

Styret og ledelsen mener at konsernet ikke gjør forskjell på ansatte, eller ved ansettelser av personer på grunnlag av etnisk, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion eller livssyn.

For ansatte i konsernet som har en nedsatt funksjonsevne er det i samarbeid med NAV og bedriftshelsetjenesten gjennomført flere tiltak for å tilpasse arbeidsplassene eller arbeidsoppgavene i selskapene. Når det gjelder tilgjengelighet for funksjonshemmede til våre kontorer, har alle lokasjoner installert heis.

Vi arbeider målrettet med forebyggende tiltak mot trakassering og mobbing på arbeidsplassen og har uttalt nulltoleranse for mobbing.

Diskriminering og mobbing er også temaer i den årlige personaltilfredshetsundersøkelsen. Svarene fra undersøkelsen gir ingen signaler på at diskriminering og mobbing utgjør et problem i konsernet.

Internkontroll og risiko

Virksomhetsstyringen i Fredrikstad Energi-konsernet er fokusert rundt fem områder med tilhørende overordnede mål. Disse områdene er fornøyde kunder, rett kompetanse, risikovektet avkastning, vern av samfunn og miljø, og vekst. Styringssystemet skal sikre at det er en sammenheng mellom mål og handlinger på alle nivåer i konsernet til det beste for eiere og øvrige interessenter.

Arbeidet med å vurdere og håndtere risiko er en integrert del av virksomhetsstyringen og nedenfor er alle elementene i virksomhetsstyringen som også inngår i konsernets årshjul.

Figur: Virksomhetsstyringen i Fredrikstad Energi

Risikovurderingen er en del av ledelsesansvaret i organisasjonen, der formålet er å identifisere, vurdere og styre risikoer som kan redusere enhetens evne til å nå sine mål. Det er etablert felles risikovurderingsprosess på tvers i konsernet med en skreddersydd applikasjon for oversiktlig og brukervennlig registrering av risikoer per forretningsområde og en forenkling av den videre oppfølgingen av risikoområdene.

Særskilte tema som har vært diskutert og håndtert i 2018 har vært risiko knyttet til låneopptak, oppkjøp, avhengighet av nøkkelkompetanse samt kommunikasjon og avgivelse av tidsriktig informasjon til storsamfunnet.

Internkontroll

Et trygt og sunt arbeidsmiljø er en grunnleggende rettighet for alle arbeidstakere og HMS følges opp som en del av vårt arbeid med vern av samfunn og miljø. Hvert enkelt selskap i konsernet har et selvstendig ansvar for sitt HMS-

arbeid. Våre egne og underleverandørers aktiviteter skal organiseres og ledes på en slik måte at vi opererer uten fare for liv eller helse. Vi har digitale løsninger for registrering av avvik, både blant egne ansatte og hos leverandører. Det er et grunnleggende prinsipp at HMS-arbeidet skal være forebyggende. Risikovurderinger er derfor et nøkkelelement i konsernets HMS-arbeid, i tillegg til løpende kvalitetsledelse med å planlegge, utføre, kontrollere og korrigere. Det rapporteres løpende til selskapsledelser og styrer om både sykefravær og uønskede hendelser.

Finansiell risiko

Markedsrisiko

Forretningsområde Marked er eksponert for risiko for redusert inntjening ved endringer i kraftpriser. En økning i markedspris ved innkjøp av kraft, kan gi redusert inntjening på grunn av tidsforsinkelse ved å gjennomføre prisøkning mot kundene.

Forretningsområde Nett er et naturlig monopol og underlagt offentlig regulering av NVE. Inntektsrammen for nettvirksomheten som fastsettes årlig kan variere pga. endringer i parameterne som inngår i reguleringsmodellen og/eller endringer i selve modellen.

For forretningsområde Mafi og el-entreprenørinvesteringen i det felleskontrollerte selskapet Nettpartner er personalkostnader en vesentlig kostnadspost. Lønnsutvikling vil derfor påvirke virksomhetenes lønnsomhet og konkurranseevne. En stor andel av disse to forretningsområdene er knyttet til relativt få kunder. Et bortfall av vesentlige kunder innebærer derfor en økonomisk risiko. I tillegg er forretningsområde Mafi eksponert for bortfall av tjenestekonseppter som følge av vesentlig endrede rammebetingelser ved innføring av AMS fra 01.01.2019 og El-Hub (i full drift fra februar 2019)

Alle banklån og obligasjonslån er tatt opp i morselskapet, og disse er eksponert for endringer i rentenivået da deler av finansieringen er gjort i flytende rente. Denne risikoen er søkt redusert ved balansert styring mellom fast og flytende rente. Rentebytteavtaler (swapper) balanseføres til virkelig verdi i IFRS, og konsernets resultater vil derfor påvirkes av verdiendringer på derivater som skyldes endringer i rentenivå.

Konsernet er ikke direkte eksponert mot valutarisiko.

Kredittrisiko

Konsernets kredittrisiko anses som relativt lav, da kundefordringer i forretningsområdene Marked og Nett i hovedsak utgjøres av en stor kundemasse med mindre utstående beløp pr. kunde. Når det gjelder forretningsområde Mafi og el-entreprenørvirksomheten i Nettpartner, består kundemassen i større grad av noen vesentlige kunder. Dette er imidlertid i stor grad knyttet til kunder i nett og kraftbransjen, og tapsrisiko knyttet til disse har erfaringsmessig vært lav. Etter innføring av gjennomfakture-

ring er kredittrisikoen knyttet til Forretningsområde Marked endret. Vi har ennå liten erfaring med gjennomfakturering og p.t. er det vår vurdering at kredittrisikoen er marginalt høyere, men at innkrevningstiden for noen kunder vil øke. Samtidig har tilbøyeligheten til å si opp kunder med svak eller dårlig betalingsvane/-vilje økt. Historisk har det vært ubetydelige tap på kundefordringer. Pr 31.12.2018 er 5,9 mill. (9,9 mill.) av kundemassen eldre enn 60 dager.

Likviditetsrisiko

Konsernet har en tilfredsstillende likviditetssituasjon ved årsskiftet med kontantbeholdning på 66,9 mill. og trekkfasiliteter på 300 millioner kroner, hvorav 250 millioner kroner var ubenyttet pr. 31.12.2018. De ulike forretningsområdene har ulikt likviditetsbehov gjennom året. Likviditetsrisiko i konsernet kontrolleres og styres gjennom en felles likviditetsstyring og konsernkontoordning i konsernet. Fra desember 2018 har vi endret til månedlig faktureringscyklus for alle kundegrupper. Som følge av dette forventes en forbedret og jevnere likviditet, spesielt i den kalde perioden av året.

Av konsernets opplåning er 1.750 mill. i obligasjonsmarkedet (inkludert foretaksfonds-obligasjonslån på 300 mill.) og 50 mill. knyttet til utnyttelsen av en langsiktig trekkrettighet. Det er knyttet krav til oppfyllelse av finansielle nøkkeltall (covenants) til konsernets innlån og trekkfasiliteter. Konsernet var i brudd med ett av tre lånevilkår pr. 30.06.18. Rentedekningsgraden var på dette tidspunktet under minimumskravet på 2,0. Etter sommeren 2018 ble det inngått avtale med konsernets långivere om midlertidig fritak fra kravet om minimum rentedekningsgrad til og med 31.12.2018. Per 31.12.2018 oppfylte konsernet igjen samtlige lånevilkår knyttet til våre innlån.

Risiko for økonomisk kriminalitet

Arbeidet med økonomisk kriminalitet inngår som en del av konsernets risikovurderingsprosess og tar utgangspunkt i veiledningen som ble utarbeidet av Energi Norge i 2017, samt Transparency International sine 10 antikorrupsjons-prinsipper.

Redegjørelse for årsregnskapet

Resultatregnskapet

Morselskapet

Omsetningen utgjorde i 2018 48,2 mill. som er en økning fra 2017 (40,5 mill.). Selskapet oppnådde et driftsresultat på -13,2 mill., som er vel 7 mill. svakere enn i 2017 (-6,2 mill.). Hovedårsaker til det svakere resultatet er høyere personalkostnader samt tap på fordringer i forbindelse med konkurs i to mindre selskaper klassifisert som tilknyttede selskaper.

Finansnettoen utgjorde 12,2 mill., som er 23,2 mill. bedre enn i 2017 (-11,0 mill.). Hovedårsaker til dette er høyere utbytte fra datterselskaper.

Dette gir et årsresultat etter skatt på 2,9 mill., som er en betydelig bedring fra 2017 (-15,4 mill.).

Konsernet

Salgsinntektene i 2018 utgjorde 957 mill., hvilket er nær 200 mill. høyere enn i 2017 (767 mill.). Økningen skyldes hovedsakelig en kombinasjon av høyere kraftpriser og nettatariffer samt høyere forbruksvolumer. I tillegg er Gauldal Nett AS som ble kjøpt i begynnelsen av året og senere solgt til Trønderenergi inkludert i konserntallene i eierperioden. Driftsresultat på 38,1 mill. utgjør en reduksjon på 15,4 mill. fra 2017 (53,5 mill.). Det svakere resultatet tross høyere omsetning må først og fremst ses i lys av at driftsresultatet etter IFRS påvirkes av endring i såkalt «merinntekt» i nettvirksomheten, og endringen i merinntekt var vesentlig større i 2018 enn i 2017 og foregående år. Videre er driftsresultatet påvirket negativt av endrede regnskapsregler knyttet til tilknytningsavgifter innen nettvirksomheten, som delvis motvirkes av lavere avskrivninger grunnet endret avskrivningstid. Se note 2.1 og 11 for mer informasjon om disse effektene.

Finanskostnader i 2018 endte på 60,5 mill. som er 4,6 mill. høyere enn i 2017 (59,3 mill.). Økningen skyldes bl.a. merkostnad på ca. 9 mill. knyttet til inngått avtale med banker og obligasjonslånsseiere (waiver-fee). Rentekostnad knyttet til akkumulert merinntekt i nettvirksomheten er lavere enn i foregående år grunnet nedbygging av saldo. Resultat fra derivater (renteswapper) er positivt med 0,1 mill. (2017: negativt 8,1 mill.). Underliggende resultatbidrag fra felles kontrollert virksomhet er negativ med 1,1 mill., men dette er en betydelig bedring fra 2017 da resultat fra felleskontrollert virksomhet var negativt med 23,6 mill. Resultat fra tilknyttede selskaper økte fra 25,9 mill til 35,9 mill., hvor den vesentligste delen av økningen skyldes resultatutvikling i Værste AS. Det ble før årsskiftet inngått avtale om salg av konsernets eierandel i det tilknyttede selskapet Fredrikstad Fjernvarme AS. Salget er gjennomført i 1. kvartal 2019, og eierandelen klassifiseres som «holdt for salg» per årsskiftet. Selskapene Norsk Enøk & Energi AS og E2U Systems AS gikk konkurs i henholdsvis april og november 2018. Bokført verdi på våre eierandeler er ført som tap pr. konkursåpningstidspunktet. Det vises til noteopplysninger.

Samlet gir dette et resultat før skatt på 13,3 mill., som er 16,4 mill. bedre enn i 2017 (-3,2 mill.).

Kontantstrømoppstillingen

Likviditetseffekt fra driften i konsernet utgjør 79,6 mill., som er 76,4 mill. bedre enn i 2017. Bedringen kan tilskrives reduksjon i arbeidskapital.

Totalt ble det brukt 144,5 mill. på investeringer, hvorav 131 millioner på investeringer i nettdriftsmidler. I tillegg har vi økt egenkapitalen i det felleskontrollerte selskapet Nettpartner AS med 22 mill. Ansvarlig lån til det tilknyttede selskapet Værste AS ble tilbakebetalt i 2018.

Aksjonærene våre, Fredrikstad kommune og Hafslund-Handel AS, bidro i løpet av året til å styrke ansvarskapitalen i konsernet med 100 mill., gjennom en utvidelse av foretaksfundsobligasjonslånet fra 200 til 300 mill..

Totalt gir dette en likvidbeholdning ved utgangen av 2018 på 66,9 mill. som er en økning på 22,6 mill. fra 2017.

Det høye investeringsnivå de siste årene for nettvirksomheten på grunn av innføring av AMS ble avsluttet i 2018.

Balanse og likviditet

Morselskapets likviditetssituasjon er sterkt påvirket av overføring av utbytte og konsernbidrag fra datterselskap.

Aksjer i datterselskaper utgjør 501,4 mill. (489,4 mill.).

Klassifiseringen av aksjer i Nettpartner AS som felles kontrollert virksomhet er knyttet til underliggende aksjonærvtale.

Lån til selskap i samme konsern er uendret på 663,0 mill. Lånene pr. 31.12.2018 er knyttet til salg av nett og markedselskaper konserninternt i 2016 og 2017. Videre er det kortsiktige fordringer og gjeld knyttet til konsernets konsernkontoordning.

Konsernets likviditetssituasjon er styrket i løpet av 2018. Et høyt investeringsnivå i forretningsområde Nett de siste to årene og avtale med konsernets långivere om midlertidige lettelsener i lånevilkårene fra ettersommeren 2018 medfører et meget sterkt fokus på kapitalanvendelse og streng styring av konsernets likviditet. Dette vil vedvare senest inntil utgangen av 1. kvartal 2019 eller når konsernet har opparbeidet en betryggende buffer mot samtlige lånevilkår.

Pr 31.12.2018 er likvidsituasjon tilfredsstillende. Konsernet har en kontantbeholdning på 66,9 mill., og ubenyttede trekkrettigheter på 250 mill.

Ekstern opplåning er uendret sammenlignet med 2017.

Samlede lån ved årsslutt utgjøres av obligasjonslån på 1.450 mill. og 50 mill. i benyttede trekkrettigheter. Låneporteføljen har en vektet gjennomsnittlig gjenværende løpetid på 2,3 år (3,4 år). Selskapets rentebetingelser på obligasjonslånene er sammensatt av både fastrente og av flytende rente knyttet opp mot 3 mnd. NIBOR. Vektet gjennomsnittlig rentebindingstid var ved årsskiftet ca. 2,4 år og vektet gjennomsnittlig rente inkludert rentebytteavtaler var 4,4%. Dette er et høyt rentenivå sammenlignet med dagens markedsrente, som skyldes tidligere inngåtte rentebytteavtaler og lån med fast rente inngått da rentenivået var høyere. For trekkrettighetene og obligasjonslånene er det knyttet vilkår til konsernets gjeldsgrad, egenkapitalandel og rentedekningsgrad. Det er innvilget midlertidige fritak for kravet til rentedekningsgrad per 31.12.2018.

Styret mener at utsikter til fremtidig inntjening og gevinstmuligheter i morselskapet og konsernet for øvrig er tilstrekkelig for å kunne nyttiggjøre fremførbare underskudd.

Morselskapets og konsernets utsikter

I tiden frem mot 2021 vil det finne sted vesentlig endrede rammebetingelser, hvor innføring av automatisk måleravlesning (AMS) og felles EI-hub nå er gjennomført, som sammen med innføring leverandørsentrisk markedsmo- dell og et funksjonelt og operasjonelt skille mellom monopolregulert og markedsutsatt virksomhet i løpet av 2021 utgjør de meste sentrale endringene.

Fredrikstad Energi vil søke å utnytte lokale roller og posisjoner i den tilpasningen som skal finne sted. Vi vil fortsette å styrke fokuset på kundenær virksomhet, da vi tror dette er nøkkelen for å lykkes i å nå selskapets langsiktige mål.

Et viktig ledd i strategien er å videreutvikle organisasjonens kompetanse, tiltrekke oss ny kompetanse og gjøre organisasjonen mer fleksibel for endringer, herunder ta i bruk digitaliseringsteknologi i større grad. Våre verdier pålitelig, kompetent og fremtidsrettet vil danne rammen for den videre utviklingen sammen med samfunnstrender og bransjeutfordringer.

For forretningsområde Nett vil tilpasning til myndighetenes endrede rammebetingelser, sterkt fokus på nøytralitet, god leveranse og kvalitet og gjennom riktige priser som søkes oppnådd gjennom effektive og riktige investeringsvalg og en konkurransedyktig langsiktig finansiering, være hovedmålsettingene. Forretningsområde Marked vil utgjøre kjernen i konsernets videre satsning på nedstrømsaktiviteter. Fokus er rettet mot å tilby relevante og konkurransedyktige tjenester. Vår satsning på tjenestesalg til andre næringsaktører i og utenfor bransjen, vil i all hovedsak fokuseres gjennom det heleide datterselskapet MAIK AS. Øvrige eierandeler/virksomheter vil søkes avhendet hensyntatt markedsforhold. Dette vedrører vårt eierskap i Værste AS og Nettpartner AS.

Utviklingen i nasjonale forhold, herunder den økonomiske utviklingen i Norge og NVEs krav til bransjens ulike aktører, vil ha størst påvirkning på konsernets totale virksomhet på kort sikt. I tillegg vil også lokale forhold i det enkelte konsesjonsområde (forretningsområde Nett) og utvalgte markedsområder (elentreprenørvirksomheten) ha sterk påvirkning på forretningsområdenes tilpasningsmuligheter. Investeringsvilje innenfor næringsbygg og bolig, samt lønnsvekst og rentenivå vil ha størst betydning for konsernets økonomiske utvikling. Konsernledelsen og styret forventer et fortsatt lavt rentenivå, noe sterkere forbruksvilje og en litt avtagende investeringstakt i bransjen den kommende tiden. Vi legger til grunn en noe sterkere veksttakt i samfunnet totalt sett i 2019 sammenlignet med 2018.

Resultatdisponering

Styret foreslår følgende disponering av årets overskudd på 2 928 mill. i Fredrikstad Energi AS:

Overført til annen egenkapital	2 928 mill.
Sum disponert	2 928 mill.

Fredrikstad, 26. april 2019

Terje Moland Pedersen
Styreleder

Hilde Sandmæl
Styremedlem

Vidar Saxegård
Styremedlem

Finn Bjørn Ruyter
Nestleder

Erik Jansen
Styremedlem

Per Anders Opsahl
Styremedlem

Tone Johansen
Styremedlem

Trond Andersen
Konsernsjef

Regnskap og noter Fredrikstad Energi konsern

Resultat, utvidet resultat

TNOK	Noter	2018	2017
Salgsinntekter	5,6	956 961	767 207
Kjøp av varer og energi		621 296	419 285
Lønn og andre personalkostnader	9,22	107 484	97 129
Netto andre gevinster	7	11 225	10 221
Andre driftskostnader	10	113 020	104 182
Driftsresultat før avskrivninger		126 387	156 832
Avskrivninger	11,12	88 300	103 363
Driftsresultat		38 087	53 469
Finansinntekter	4,8	768	5 096
Finanskostnader	4,8	60 545	55 933
Resultat fra derivater	4,8	89	-8 072
Resultat tilknyttede selskaper	14	35 950	25 850
Resultat Felleskontrollert virksomhet	14	-1 096	-23 560
Resultat før skatt (-underskudd)		13 255	-3 150
Skatt	21	-9 683	4 319
Årsresultat		22 937	1 169
Tilordnet			
Aksjonærer i morselskapet		22 714	1 169
Ikke- kontrollerende eierinteresser		223	-
Årsresultat		22 937	1 169
Poster som senere ikke vil bli omklassifisert til resultatet			
Endring estimat pensjoner felleskontrollert virksomhet	14	-202	2 729
Endring estimat pensjoner		-	-
Skatt		-	-
Sum poster som senere ikke vil bli omklassifisert til resultatet		-202	2 729
Årets utvidete resultat		-202	2 729
Årets totalresultat		22 735	3 898
Totalresultat tilordnes			
Aksjonærer i morselskapet		22 512	3 898
Ikke- kontrollerende eierinteresser		223	-
Årets totalresultat		22 735	3 898

Balanse

TNOK	Noter	31. desember	
		31.12.2018	31.12.2017
Eiendeler			
Utsatt skattefordel	21	8 644	-
Immaterielle eiendeler	12,13	296 862	297 696
Varige driftsmidler	11,13	1 639 660	1 598 994
Investeringer i tilknyttede selskaper	14	277 724	276 475
Investering i felleskontrollert selskap	14	179 051	158 150
Fordringer og plasseringer	15,22	19 056	21 538
Langsiktige eiendeler		2 420 997	2 352 853
Kortsiktige eiendeler			
Virksomhet holdt for salg	24	49 854	-
Kundefordringer og andre fordringer	4,15,16	191 293	208 146
Derivater	4,15	2 693	6 512
Betalingsmidler	15,17	66 959	44 328
Kortsiktige eiendeler		310 799	258 986
Sum eiendeler		2 731 796	2 611 839
Egenkapital og gjeld			
Innskutt egenkapital	18	484 800	384 800
Opptjent egenkapital		337 658	309 622
Ikke- kontrollerende eierinteresser		354	131
Egenkapital		822 811	694 553
Langsiktig rentebærende gjeld	4,15,20	947 837	1 496 314
Utsatt skatt	21	-	589
Pensjoner	22	2 533	-
Andre forpliktelser		4 184	6 194
Langsiktig gjeld		954 554	1 503 097
Kortsiktig rentebærende gjeld	20	550 000	-
Derivater	4,15	126 427	148 195
Betalbar skatt	21	-	-
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	4,15,19	276 678	265 993
Gjeld knyttet til virksomhet holdt for salg	24	1 326	-
Sum kortsiktig gjeld		954 431	414 189
Sum gjeld og egenkapital		2 731 796	2 611 839

Fredrikstad, 26. april 2019
I styret for Fredrikstad Energi AS

Terje Moland Pedersen
Styreleder

Hilde Sandmæl
Styremedlem

Vidar Saxegård
Styremedlem

Finn Bjørn Ruyter
Nestleder

Erik Jansen
Styremedlem

Per Anders Opsahl
Styremedlem

Tone Johansen
Styremedlem

Trond Andersen
Konsernsjef

Kontantstrømoppstilling

TNOK		2018	2017
Driftsresultat før avskrivninger		126 387	156 832
Poster uten kontantstrømseffekt	7	-10 349	-9 544
Endring kundefordringer og ande fordringer	16, 24	16 593	-48 833
Endring leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	19	18 965	-29 961
Endring innskuddsfond	22	3 963	4 022
Mottatt renter og utbytte		2 482	6 575
Betalte renter og andre finanskostnader		-78 428	-75 885
Netto kontantstrøm fra driften		79 613	3 206
Investeringer driftsmidler og immaterielle eiendeler	11, 12	-144 457	-206 095
Investering i datterselskaper		0	-11 947
Investering i tilknyttet selskap/felleskontrollert virksomhet		-22 200	-6 544
Lån til tilknyttet selskap/felleskontrollert virksomhet		8 771	-7 800
Salg varige driftsmidler	11	92	0
Andre finansinvesteringer		-5 095	0
Selskap kjøpt/solgt i året	25	6 038	0
Kontantstrøm investeringsaktiviteter		-156 851	-232 386
Opptak lån		150 000	450 000
Nedbetaling lån		-150 000	-173 000
Foretaksfondsobligasjon		100 000	-14 194
Utbytte		-8	-20 000
Kontantstrøm finansieringsaktiviteter		99 992	242 806
Endring i betalingsmidler		22 754	13 626
Betalingsmidler per 1. januar		44 328	30 702
Betalingsmidler 31. desember i virksomhet holdt for salg		-123	0
Betalingsmidler per 31. desember		66 959	44 328
TNOK		2018	2017
<i>Netto gjeld</i>			
Kontanter		66 959	44 328
Foretaksfondsobligasjon		399	248
Rentebærende gjeld		1 497 837	1 496 066
Netto gjeld		1 431 277	1 451 986

Endring i egenkapital

TNOK	Egenkapital						Total egenkapital
	Aksje-kapital	Overkurs	Opptjent egenkapital	Annen innskutt kapital	selskapets aksjonærer	IKE*	
Egenkapital 01.01.2017	154 160	27 724	356 171	199 772	737 827	0	737 827
Årets resultat	0	0	1 169	0	1 169	0	1 169
Utvidet resultat	0	0	2 729	0	2 729	0	2 729
Årets totalresultat	0	0	3 898	0	3 898	0	3 898
Andre transaksjoner							
Utdelt ordinært utbytte	0	0	-20 000	0	-20 000	0	-20 000
Kjøp minoritet i felleskontr. virksomhet	0	0	-19 504	0	-19 504	0	-19 504
Rente foretaksfondsobligasjon etter skatt 1)	0	0	-10 944	0	-10 944	0	-10 944
Ny egenkapital datterselskap	0	0	0	3 144	3 144	131	3 275
Egenkapital 31.12.2017	154 160	27 724	309 621	202 916	694 421	131	694 552
Egenkapital 01.01.2018	154 160	27 724	309 621	202 916	694 421	131	694 552
Årets resultat	0	0	22 714	0	22 714	223	22 937
Utvidet resultat	0	0	-202	0	-202	0	-202
Årets totalresultat	0	0	22 512	0	22 512	223	22 735
Andre transaksjoner							
Utvidelse av foretaksfondsobligasjon	0	0	0	100 000	100 000	0	100 000
Reversering av avsetning for tilleggsvederlag	0	0	10 000	0	10 000	0	10 000
Utbytte	0	0	-160	0	-160	0	-160
Annet	0	0	-4 317	0	-4 317	0	-4 317
Egenkapital 31.12.2018	154 160	27 724	337 656	302 916	822 456	354	822 811

1) Se omtale i note 20 Lån

Note 1 Generell informasjon

Fredrikstad Energi er et norsk energikonsern med virksomhet som i hovedsak omfatter bygging, drift og vedlikehold av nett samt salg av energi, hovedsakelig i lokale markeder.

Fredrikstad Energi driver sin virksomhet gjennom datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollert selskap, og opererer kun i det norske markedet.

Fredrikstad Energi AS eies av Fredrikstad Kommune og Hafslund Handel AS. Hovedkontoret ligger i Fredrikstad.

Konsernregnskapet ble vedtatt av selskapets styre 26. april 2019.

Note 2 Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsipper

2.1 Rammeverk for regnskapsavleggelsen

Konsernregnskapet er utarbeidet i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS) og fortolkninger fra IFRS fortolkningskomite (IFRIC) som fastsatt av EU. Konsernregnskapet er utarbeidet under forutsetning om fortsatt drift.

Konsernregnskapet er utarbeidet basert på historisk kost-prinsippet med følgende modifikasjoner. Finansielle derivater er vurdert til virkelig verdi over resultatet.

Utarbeidelse av regnskap i samsvar med IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av konsernets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i stor grad inneholder slike skjønnsmessige vurderinger, høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for konsernet, er beskrevet i note 3 og 4.

Nye og endrede standarder

a) Nye og endrede standarder som er tatt i bruk

Følgende standarder er tatt i bruk i konsernregnskapet med virkning fra 1. januar 2018:

- *IFRS 9 Finansielle instrumenter*

Standarden omhandler klassifisering, måling og fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser, introduserer nye regler for sikringsbokføring og en ny nedskrivningsmodell for finansielle eiendeler. For nedskrivning av finansielle eiendeler målt til amortisert kost, har IFRS 9 medført overgang fra en «inntruffet tapsmodell» til en «påløpt tapsmodell».

- *IFRS 15 Inntekter fra kontrakter med kunder*

IFRS 15 omhandler inntektsføring. Standarden fordrer en inndeling av kundekontrakten i de enkelte ytelsesplikter. En ytelsesplikt kan være en vare eller en tjeneste. Inntektsføring regnskapsføres når en kunde oppnår kontroll over en vare eller tjeneste, og dermed bestemmer bruken av og kan mota fordelene fra varen eller tjenesten. Standarden erstatter IAS 18 Driftsinntekter og IAS 11 Anleggskontrakter og tilhørende tolkninger.

Implementering av standarden har medført endringer i regnskapsføring av anleggsbidrag innen nettvirksomheten, som er dekning av kostnader i forbindelse med etablering av nye nettilknytninger og ved forsterkning av nettet til eksisterende kunder. Regnskapsføring av anleggsbidraget medfører bruk av skjønn. Faktiske utgifter ved å fremføre eller forsterke nett til en enkeltkunde skal dekkes krone for krone uten påslag av den enkelte kunden gjennom et anleggsbidrag. Fredrikstad Energi anser leveransen som blir dekket av anleggsbidraget for å være en separat leveringsforpliktelse som inntektsføres når nettoppkolingen utvikles. Utgiftene knyttet til å oppfylle leveringsforpliktelsen kostnadsføres når de påløper. Utgiftene ved å utvikle oppkoblingen har tidligere blitt balanseført som driftsmiddel basert på ledelsens forståelse av IFRIC 18 Overføring av eiendeler fra kunder.

Konsernet har valgt å benytte "modifisert retrospektiv metode" for implementering av standarden, og sammenligningstall er ikke omarbeidet. Sammenlignet med tidligere regnskapsføring har implementering av standarden hatt følgende effekter på konsernregnskapet for 2018:

Implementeringseffekt av IFRS15	Endring (Tusen kr)
Driftsinntekter	0
Driftsresultat	- 20 175
Årsresultat	- 15 535
Sum eiendeler	- 20 175
Egenkapital	- 15 535

b) **Standarder, endringer og fortolkninger til eksisterende standarder som ikke er trådt i kraft og hvor konsernet ikke har valgt tidlig anvendelse.**

- *IFRS 16 Leieavtaler*

IFRS 16 angir prinsipper for innregning, måling og presentasjon og noteopplysninger for leieavtaler. Standarden erstatter IAS 17 med tilhørende fortolkninger og trer ikraft i 2019. Kort oppsummert omfatter IFRS 16 følgende endringer:

- Alle leieavtaler skal, med unntak av korte leieavtaler og hvor eiendelen har lav verdi, innregnes i balansen og behandles etter modell som tilsvarer hvordan finansielle leieavtaler blir behandlet i IAS 17.
- For leietaker skal verdien av bruksretten for en eiendel aktiveres i balansen og tilsvarende leieforpliktelse skal også føres i balansen. For forpliktelsen vil det bli beregnet en rentekostnad og for eiendelen vil det bli beregnet avskrivninger uavhengig av hverandre.

Fredrikstad Energis leiekontrakter er i dag operasjonelle og har varierende betalingsterminer, prisreguleringsklausuler og rettigheter til forlengelse av leieferhold. Det vesentligste av avtalene er knyttet til leie av kontorlokaler i Fredrikstad, på Vinterbro og på Askøy. I tillegg er det enkelte avtaler knyttet til operasjonell leasing av biler, kontorutstyr m.v.

Konsernet har valgt å benytte "modifisert retrospektiv metode" for implementering av standarden, og vil ikke omarbeide sammenligningstall. Dette innebærer at eiendel (bruksrett) og beregnet forpliktelse settes til samme beløp per 1.1. 2019. For leie av kontorlokaler i Fredrikstad er det avsatt for at deler av lokalene står tomme, og balanseført verdi av bruksretten reduseres tilsvarende denne avsetningen. Nåverdi av leieforpliktelsene er beregnet ved å neddiskontere resterende leiebetalinger med lånekostnad som følger av leiekontrakten, alternativt med konsernets gjennomsnittlige lånerente dersom lånekostnad ikke lar seg isolere i kontrakten. For husleiekontrakter er anslått "yield" (årsleie ift. salgsverdi av eiendommen) i det åpne markedet benyttet. Siden "yield" er beregnet basert på aktuell årsleie (et reelt beløp ikke hensyntatt inflasjon) er ikke fremtidige leiebetalinger justert med forventet inflasjon.

Basert på leieavtalene som var inngått per 31.12.2018 vil implementering av IFRS16 gi en "rett til bruk" eiendel på kr. 53,9 millioner og en forpliktelse på kr. 57,3 millioner. Nettoendring i resultat (tilbakeføring av leiekostnader fratrukket avskrivning på "rett til bruk" eiendel og rentekostnad på leieforpliktelser) anslås til -1,6 millioner for 2019.

Implementeringseffekt av IFRS16	Beløp (Tusen kr)
Nominell leieforpliktelse	74 489
Effekt av neddiskontering	- 17 177
Nåverdi av forpliktelse	57 312
Avsetning for tomme lokaler per 31.12.2018	- 3 400
"Rett til bruk" eiendel	53 912

2.2 Konsolidering

Datterselskaper

Konsernregnskapet viser det samlede økonomiske resultat og den samlede økonomiske stillingen for morselskapet Fredrikstad Energi AS og datterselskaper. Datterselskaper er alle enheter som konsernet har kontroll over. Kontroll over en enhet oppstår når konsernet er utsatt for variabilitet i avkastningen fra enheten og har evnen til å påvirke denne avkastningen gjennom sin makt over enheten. Datterselskap konsolideres fra dagen kontroll oppstår og de-konsolideres når kontrollen opphører.

Selskapenes interne omsetning og mellomværende, samt gevinster og tap som er oppstått ved transaksjoner mellom selskapene, er eliminert.

Regnskapsprinsipper i datterselskap omarbeides når dette er nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

Oppkjøp

Ved oppkjøp av virksomhet anvendes oppkjøpsmetoden. Vederlaget som er ytt måles til virkelig verdi av overførte eiendeler, pådratte forpliktelser og utstedte egenkapitalinstrumenter. Identifiserbare eiendeler, gjeld og betingede forpliktelser regnskapsføres til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Ikke-kontrollerende eiendeler i det oppkjøpte selskapet måles enten til virkelig verdi eller til sin andel av det overtatte selskaps netto eiendeler. Kostnader knyttet til oppkjøp kostnadsføres når de påløper.

Transaksjoner med ikke-kontrollerende eiere i datterselskaper som ikke medfører tap av kontroll behandles som egenkapitaltransaksjoner. Ved ytterligere kjøp føres forskjellen mellom vederlaget og aksjenes forholdsmessige andel av balanseført verdi av nettoeiendeler i datterselskapet mot egenkapitalen til morselskapets eiere. Gevinst eller tap ved salg av ikke-kontrollerende eiere føres tilsvarende mot egenkapitalen.

Avhending av datterselskaper

Ved tap av kontroll måles eventuell gjenværende eierinteresse til virkelig verdi med endring over resultatet. Virkelig verdi utgjør deretter anskaffelseskost for den videre regnskapsføring, enten som investering i tilknyttet, felleskontrollert eller finansiell eiendel. Beløp som tidligere er ført i utvidet resultat relatert til dette selskapet behandles som om konsernet hadde avhendet underliggende eiendeler og gjeld. Dette vil kunne innebære at beløp som tidligere er ført i utvidet resultat omklassifiseres i resultatet.

Tilknyttede selskaper

Tilknyttede selskaper er selskaper der konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll. Betydelig innflytelse foreligger normalt der konsernet har mellom 20% og 50% av stemmerettene. Investeringer i tilknyttede selskaper regnskapsføres etter egenkapitalmetoden. Investeringen regnskapsføres på kjøpstidspunktet til anskaffelseskost, og konsernets andel av resultatet i etterfølgende perioder inntektsføres eller kostnadsføres. Balanseført beløp inkluderer eventuell goodwill identifisert på kjøpstidspunktet.

Ved en reduksjon av eierandel i tilknyttet selskap hvor konsernet opprettholder betydelig innflytelse, omklassifiseres andel av beløp som tidligere er ført i utvidet resultat til resultatet.

Konsernets andel av over- eller underskudd i tilknyttede selskaper resultatføres og tillegges balanseført verdi av investeringen. Konsernets andel av utvidet resultat i det tilknyttede selskapet føres i utvidet resultat i konsernet og tillegges også balanseført verdi av investeringene. Konsernet resultatfører ikke andel av underskudd hvis dette medfører at balanseført beløp i investeringen blir negativt, med mindre konsernet har pådratt seg forpliktelser eller foretatt betalinger på vegne av det tilknyttede selskapet.

Konsernet avgjør ved slutten av hver regnskapsperiode hvorvidt det foreligger nedskrivningsbehov på investeringen i det tilknyttede selskapet. I så fall beregnes nedskrivningsbeløpet som forskjellen mellom gjenvinnbart beløp av investeringen og dens bokførte verdi, og resultatfører differansen på egen linje sammen med regnskapslinjen «Andel resultat i tilknyttede selskaper».

Dersom det oppstår gevinst på salg fra konsernet til tilknyttede selskaper regnskapsføres kun den forholdsmessige andel som knytter seg til aksjonærer utenfor konsernet. Gevinster som oppstår ved kjøp fra tilknyttede selskaper elimineres i sin helhet. Urealiserte tap elimineres med mindre det foreligger et nedskrivningsbehov på eiendelen som var gjenstand for transaksjonen. Der det har vært nødvendig er regnskapene til de tilknyttede selskaper omarbeidet for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

Felleskontrollert ordning

Etter IFRS 11 skal felleskontrollerte ordninger klassifiseres enten som felleskontrollerte driftsordninger eller felleskontrollerte virksomheter avhengig av de avtalemessige rettighetene og forpliktelsene til hver enkelt investor. Fredrikstad Energi har vurdert sin felleskontrollerte ordning som felleskontrollert virksomhet. Felleskontrollert virksomhet regnskapsføres ved bruk av egenkapitalmetoden.

Ved bruk av egenkapitalmetoden regnskapsføres felleskontrollert virksomhet opprinnelig til anskaffelseskost. Deretter reguleres det balanseførte beløpet for å innregne andelen av resultatet etter kjøpet, samt andel av utvidet resultat. Når konsernets andel av tap i en felleskontrollert virksomhet overstiger balanseført beløp, innregnes ikke ytterligere tap, med mindre det er pådratt forpliktelser eller det er gjennomført utbetalinger på vegne av felleskontrollert virksomhet.

Urealisert gevinst på transaksjoner mellom konsernet og dets felleskontrollerte virksomhet elimineres i henhold til eierandelen i virksomheten. Urealisert tap elimineres også med mindre transaksjonen gir bevis for et verdifall på den overførte eiendelen. Beløp rapportert fra felleskontrollert virksomhet omarbeides om nødvendig for å sikre sammenfall med regnskapsprinsippene til konsernet.

2.3 Segmentrapportering

Driftssegmenter rapporteres på samme måte som ved intern rapportering til konsernets øverste beslutningstaker. Konsernets øverste beslutningstaker, som er ansvarlig for allokering av ressurser til og vurdering av inntjening i driftssegmentene er definert som konsernledelsen.

2.4 Varige driftsmidler

Varige driftsmidler regnskapsføres til anskaffelseskost, med fradrag for avskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer kostnader direkte tilknyttet anskaffelsen av driftsmiddelet, herunder direkte henførbare lånekostnader.

Påfølgende kostnader legges til driftsmidlene balanseførte verdi eller balanseføres separat når det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler tilknyttet kostnaden vil tilflyte konsernet, og kostnaden kan måles pålitelig. Regnskapsført beløp knyttet til utskiftede driftsmidler resultatføres. Øvrige vedlikeholdskostnader føres over resultatet i den perioden de påløper.

Tomter avskrives ikke, og andre driftsmidler avskrives lineært, slik at driftsmidlenes anskaffelseskost avskrives til restverdi over forventet utnyttbar levetid som er:

Anlegg nett	15-40 år
Bygg	15-30 år
Maskiner og inventar	3-15 år

Driftsmidlenes utnyttbare levetid og restverdi vurderes på hver balansedag og endres dersom det er nødvendig. Når balanseført verdi på et driftsmiddel er høyere enn estimert gjenvinnbart beløp, skrives verdien ned til gjenvinnbart beløp.

2.5 Immaterielle eiendeler

Goodwill

Goodwill oppstår ved kjøp av virksomhet og utgjør overført verdi fratrukket andel av virkelig verdi av netto identifiserbare eiendeler og forpliktelser i den overtatte virksomheten.

For etterfølgende nedskrivningstest tilordnes goodwill de kontantgenererende enheter eller grupper av kontantgenererende enheter som forventes å få fordeler av oppkjøpet. Goodwill allokeres ned til enheter, eller grupper av enheter, som representerer det laveste nivået i foretaket hvor goodwill følges opp for interne ledelsesformål. Goodwill følges opp for hvert driftssegment.

Nedskrivning vurderes årlig, eller oftere om det forekommer hendelser eller endrede omstendigheter som indikerer et mulig verdifall. Balanseført verdi av den kontantgenererende enheten som inneholder goodwill sammenlignes med gjenvinnbart beløp, som er det høyeste av bruksverdi og virkelig verdi fratrukket salgsutgifter. En eventuell nedskrivning blir ikke reversert i senere perioder.

2.6 Verdifall på ikke-finansielle eiendeler

Immaterielle eiendeler med ubestemt utnyttbar levetid og goodwill avskrives ikke, men testes årlig for verdifall.

Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler som avskrives vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at fremtidig inntjening ikke kan forsvare eiendelens balanseførte beløp. Forskjellen mellom balanseført verdi og gjenvinnbart beløp nedskrives. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi fratrukket salgsutgifter og bruksverdi. Ved vurdering av verdifall grupperes eiendelene på det laveste nivået der det er mulig å skille ut uavhengige inngående kontantstrømmer (kontantgenererende enheter). Ved hver rapporteringsdato vurderes muligheten for reversering av tidligere nedskrivninger på ikke finansielle eiendeler (unntatt goodwill).

2.7 Anleggsmidler og virksomhet holdt for salg

Anleggsmidler og virksomhet blir klassifisert som holdt for salg når balanseført beløp i hovedsak vil bli realisert ved en salgstransaksjon og et salg er vurdert som svært sannsynlig. Måling skjer til det laveste av balanseført verdi og virkelig verdi fratrukket salgskostnader.

2.8 Finansielle eiendeler

Konsernet klassifiserer finansielle eiendeler i følgende kategorier: Til virkelig verdi over resultatet, sikringsinstrumenter, utlån og fordringer og finansielle eiendeler tilgjengelig for salg. Klassifiseringen avhenger av hensikten med eiendeler og foretas ved anskaffelsen.

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet er finansielle eiendeler holdt for handelsformål. En finansiell eiendel klassifiseres i denne kategorien dersom det primært er anskaffet med henblikk på å gi fortjeneste fra kortsiktige prissvingninger.

Utlån og fordringer

Utlån og fordringer er finansielle eiendeler som ikke er derivater og som har faste eller bestembare betalinger, og som ikke omsettes i et aktivt marked. De klassifiseres som omløpsmidler, med mindre de forfaller mer enn 12 måneder etter balansedagen. Utlån og fordringer består av kundefordringer og andre fordringer, samt kontanter og kontantekvivalenter i balansen.

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg er finansielle eiendeler som ikke er derivater og som man velger å plassere i denne kategorien eller som ikke tilhører noen annen kategori. De klassifiseres som anleggsmidler så sant ikke investeringen forfaller eller ledelsen ikke har til hensikt å selge investeringen innen 12 måneder fra balansedagen.

Innregning og måling

Vanlig kjøp og salg av investeringer innregnes på avtaletidspunktet, som er den dagen konsernet forplikter seg til å kjøpe eller selge eiendelen. Alle finansielle eiendeler som ikke føres til virkelig verdi over resultatet, balanseføres første gang til virkelig verdi med tillegg av transaksjonskostnader. Finansielle eiendeler som føres til virkelig verdi over resultatet, resultatføres til virkelig verdi og transaksjonskostnader resultatføres. Finansielle eiendeler fraregnes balansen når rettigheten til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører eller når disse rettighetene er blitt overført og konsernet har overført det aller vesentligste av risiko og gevinstpotensialet. Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg og finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet måles i etterfølgende perioder til virkelig verdi. Utlån og fordringer måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente.

Gevinst eller tap fra endringer i virkelig verdi eller eiendeler klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultat medtas i resultatregnskapet under «netto andre (tap) gevinster» i den perioden de oppstår. Utbytte fra finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet er inkludert i «Andre inntekter» når konsernet har juridisk krav på utbytte.

Når verdipapirer klassifisert som tilgjengelig for salg selges eller nedskrives, omklassifiseres samlet verdiregulering som er ført over utvidet resultat, over resultatet som «Netto andre (tap) gevinster».

Effektiv rente på rentebærende instrumenter tilgjengelig for salg resultatføres under andre inntekter. Utbytte på aksjer tilgjengelig for salg føres over resultatet under «Andre inntekter» når konsernet har rett til utbytte.

Verdifall på finansielle eiendeler

Eiendeler balanseført til amortisert kost

Konsernet innregner avsetning for forventede kredittap for finansielle eiendeler som ikke er klassifisert som måling til virkelig verdi.

Under kategorien utlån og fordringer reduseres eiendelens balanseførte verdi med forventede tap basert på erfaringstall. Eiendelens balanseførte verdi reduseres med forventet tap og tapsbeløpet resultatføres.

Dersom verdifall senere reduseres, og reduksjonen objektivt kan knyttes til en hendelse som inntreffer etter at verdifallet ble innregnet, skal det tidligere resultatførte verdifallet reverseres i resultatregnskapet.

2.9 Eiendeler klassifisert som tilgjengelig for salg

Konsernet vurderer hver balansedag om det finnes objektive bevis for at en finansiell eiendel eller gruppe av finansielle eiendeler klasifisert som tilgjengelig for salg har falt i verdi.

2.10 Kundefordringer

Kundefordringer oppstår ved omsetning av varer eller tjenester som er innenfor den ordinære driftssyklusen. Dersom oppgjør forventes innen ett år eller mindre, klassifiseres fordringen som omløpsmidler. Dersom det ikke er tilfelle, klassifiseres de som anleggsmidler.

Feil vurdering av kundenes betalingsevne vil kunne medføre tap på fordringer som dermed må nedskrives over resultatet. Konsernet estimerer forventede tap basert på erfaringstall og avsetter for dette. Konsernet har vurdert at kredittrisikoen er akseptabel.

2.11 Kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter og kontantekvivalenter består av kontanter, bankinnskudd, andre kortsiktige, lett omsettelige investeringer med maksimum tre måneders løpetid og trekk på kassekreditt.

2.12 Aksjekapital

Ordinære aksjer klassifiseres som egenkapital.

2.13 Leverandørgjeld

Leverandørgjeld er forpliktelser til å betale for varer og tjenester som er levert fra leverandørene til den ordinære driften. Leverandørgjeld er klassifisert som kortsiktig dersom den forfaller innen et år eller kortere. Dersom dette ikke er tilfelle, klassifiseres det som langsiktig.

Leverandørgjeld måles til virkelig verdi ved førstegangs balanseføring. Ved etterfølgende måling vurderes leverandørgjeld til amortisert kost ved bruk av effektiv rente.

2.14 Lån

Lån regnskapsføres til virkelig verdi når utbetaling finner sted, med fradrag for transaksjonskostnader. I etterfølgende periode regnskapsføres lån til amortisert kost beregnet ved bruk av effektiv rente. Forskjellen mellom det utbetalte lånebeløpet (fratrukket transaksjonskostnader) og innløsningsverdien resultatføres over lånets løpetid som del av effektiv rente.

Konsernet har foretaksfondsobligasjon med særskilte vilkår som medfører at store deler av lånet blir klassifisert som egenkapital. Dette er det informert mer om i note 20. Betalte renter på foretaksfondsobligasjonslånet likesstilles med betalte utbytter og føres mot egenkapitalen.

Alle andre rentekostnader kostnadsføres i den perioden de påløper.

Kostnader til etablering av trekkfasiliteter balanseføres i påvente av låneopptak dersom det er sannsynlig at lån vil bli trukket opp. Kostnadene føres senere til fradrag på lånet ved opptrekk. Dersom det ikke anses sannsynlig at hele eller deler av trekkrettigheten blir trukket opp, balanseføres honoraret som forskuddsbetalte likviditetstjenester og kostnadsføres over perioden rettigheten gjelder for.

2.15 Betalbar skatt og utsatt skatt /skattefordel

Skatt i resultatet består av betalbar skatt og utsatt skatt / skattefordel. Skatt blir resultatført, bortsett fra når den relaterer seg til poster som er ført over utvidet resultat eller direkte mot egenkapitalen. Hvis det er tilfellet, blir skatten også ført over utvidet resultat eller direkte mot egenkapitalen.

Betalbar skatt for perioden beregnes i samsvar med de skattelover og skatteregler som er vedtatt, eller i hovedsak vedtatt på balansedagen.

Det er beregnet utsatt skatt på midlertidige forskjeller mellom skattemessige og konsoliderte regnskapsmessige verdier på eiendeler og gjeld. Utsatt skatt beregnes ikke på goodwill. Dersom en midlertidig forskjell oppstår ved første gangs balanseføring av en gjeld eller eiendel i en transaksjon, som ikke er en virksomhetssammenslutning, og som på transaksjonstidspunktet verken påvirker skattemessig eller regnskapsmessig resultat, blir utsatt skatt ikke balanseført. Utsatt skatt fastsettes ved bruk av skattesatser og skattelover som er vedtatt eller i det aller vesentligste er vedtatt på balansedagen, og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres eller når den utsatte skatten gjøres opp.

Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidig skattepliktig inntekt vil foreligge der de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes. Netto utsatt skatt er beregnet til 22% pr 31.12.2018.

2.16 Pensjoner, bonusordninger mv

Konsernet har innskuddsordninger og AFP som ikke balanseføres. Kollektiv ytelsesordning ble avvirket i 2016.

Innskuddsordning

En innskuddsordning er en pensjonsordning hvor konsernet betaler innskudd til offentlig eller privat administrerte forsikringsplaner for pensjon på obligatorisk, avtalemessig eller frivillig basis. Konsernet har ikke ytterligere betalingsforpliktelser etter at innskuddene er betalt. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad i takt med plikten til å betale innskudd påløper. Forskuddsbetalte innskudd føres som en eiendel. Ved avvikling av ytelsesordningen ble det overført et restoppgjør til innskuddsfond på tnoK 20.354, som er balanseført. I løpet av 2018 er denne redusert til tnoK 12.369 ved at premie til innskuddsordningen er dekket av fondet.

2.17 Inntektsføring

Inntekter måles til virkelig verdi, netto etter fradrag for rabatter og merverdiavgift. Inntekt resultatføres når det kan måles pålitelig og det er sannsynlig at de økonomiske fordelene vil tilflyte konsernet. Mottatt anleggsbidrag i nettvirksomheten inntektsføres det år anleggsbidraget faktureres for.

Kraftinntekter inntektsføres ved levering. Realiserte inntekter fra fysisk og finansiell handel i kraftkontrakter presenteres som salgsinntekter.

Inntektsført nettinntekt det enkelte år tilsvarer periodens leverte volum avregnet til den til enhver tid fastsatte tariff. Nettvirksomheten er underlagt inntektsrammeregulering fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) tillagt overføringskostnader, påslag Enova og eiendomsskatt, fratrukket avbruddskostnader. Mer-/mindreinntekten, som er forskjellen mellom inntektsført nettleie og tillatt inntekt, defineres som en regulatorisk gjeld/ eiendel som ikke kvalifiserer til balanseføring. Merinntekt pr. 31.12.2018 utgjorde tnoK 71.566. Tilsvarende tall for 31.12.2017 var tnoK 132.385. Merinntekt er ikke balanseført.

Utbytteinntekter resultatføres når rett til å motta betaling oppstår.

2.18 Resultatlønn

Konsernet regnskapsfører en forpliktelse for resultatlønn som bygger på konsernets resultater. Utbetalt resultatlønn til ledende ansatte i løpet av året er vist i note 9.

2.19 Leieavtaler

Leieavtaler der en vesentlig del av risiko og avkastning knyttet til eierskap fortsatt ligger hos utleier, klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Leiebetaling ved operasjonelle avtaler kostnadsføres lineært over leieperioden. Det vises til note 2.1 b) vedr innføring av IFRS 16 f.o.m. 1. januar 2019.

2.20 Kraftderivater

Endring i kraftderivater bokføres som en del av kraftkjøp i resultatregnskapet.

2.21 Utbytte

Utbyttebetalinger til morselskapets aksjonærer klassifiseres som gjeld fra og med det tidspunkt utbytte er fastsatt av generalforsamlingen.

Note 3 Viktige regnskapsestimer og skjønnsmessige vurderinger

Konsernet utarbeider estimer og gjør antakelser/forutsetninger om fremtiden. De regnskapsestimer som følger av dette vil pr definisjon sjelden være fullt ut i samsvar med det endelige utfallet. Estimer og antakelser/ forutsetninger som representerer en betydelig risiko for vesentlige endringer i balanseført verdi på eiendeler og gjeld i løpet av neste regnskapsår er drøftet under.

Estimert verdifall på goodwill

Konsernet gjennomfører årlig tester for å vurdere verdifall på goodwill. Gjenvinnbart beløp fra kontantgenererende enheter er fastsatt ved beregninger av bruksverdi.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler avskrives over forventet brukstid. Dette danner grunnlag for årlige avskrivninger i resultatregnskapet. Forventet brukstid estimeres på bakgrunn av historikk, erfaring og skjønnsmessig vurdering av fremtidig bruk. Det gjennomføres endringer i avskrivningsplanene dersom det oppstår endringer i disse estimatene.

Investerings eiendommer

Investerings eiendommer i tilknyttet selskap vurderes til markedsverdi. Markedsverdien er basert på verddivurdering utført av uavhengig tredjepart. Viktige faktorer for markedsverdien er utvikling i rentenivå og at planlagt utbygging gjennomføres.

Note 4 Finansielle risikofaktorer

Finansiell risiko

Finansiell risiko i Fredrikstad Energi konsernet består av både markedsrisiko, kredittrisiko og likviditetsrisiko. I tillegg er konsernet utsatt for operasjonell og regulatorisk risiko.

Gitte fullmakter, rammer og løpende økonomisk rapportering.

Overordnet mål er å ha en tilfredsstillende buffer mot lånevilkår/covenantskrav og opprettholde en skyggerating/kredittvurdering som tilsvarer «investment grade».

Markedsrisiko

Fredrikstad Energi konsernet er eksponert for kraftprisen som selger av kraft innen kraftsalgsvirksomheten. Dette innebærer bl.a. avgitte «pristak» for salg av kraft til sluttbruker. For å redusere risikoen for svingninger i marginer gjennomfører kraftsalgsvirksomheten handler i kraftmarkedet.

Renterisiko

I tillegg til ordinær renterisiko på konsernets finansiering er konsernet eksponert mot renterisiko gjennom inntektsrammesystemet i nettvirksomheten. For å redusere konsernets renterisiko benyttes låneavtaler med fast og løpende rente, samt rentebytteavtaler.

Konsernet har obligasjonslån på 1.050 millioner kroner med flytende rente som forfaller med 250 millioner kroner april 2019, 400 millioner kroner i oktober 2021 og 400 millioner kroner i oktober 2022. I tillegg er det obligasjonslån på 400 millioner kroner med fastrente som forfaller med 300 millioner kroner i 2019 og 100 millioner kroner i 2022.

I 2016 ble det inngått en trekkfasilitetsavtale på 300 millioner kroner med 3 års løpetid med mulig forlengelse på ytterligere 2 år, hvorav opsjon på ett års forlengelse er benyttet. Pr 31.12.2018 er det trukket 50 millioner kroner på denne fasiliteten.

Konsernet har to renteswapavtaler. Det er en avtale fra flytende til fast på 500 millioner kroner som forfaller i 2026, samt en renteswapavtale fra fast til flytende på 200 millioner kroner som forfaller i 2019.

En endring av 10 års renteswap med 0,25% gir en endring i verdi på avtalene på ca 8 mill.

En økning i 3 mnd Nibor på 0,25% vil øke lånekostnaden for konsernet med ca 2,0 mill.

Etter IFRS inntektsføres faktisk inntekt i nettvirksomheten (innkrevd nettleie) og ikke tillatt inntekt (inntektsrammen). Det vil dermed ikke være 1 til 1 forhold mellom endring i inntektsramme og resultatteffekt det enkelte år, selv om virksomheten skal kreve inn tillatt inntekt over tid.

Kreditrisiko

Hovedtyngden av konsernets debitorer er privatpersoner som kjøper strøm og nettleie. Oppfølging og innkreving av kundefordringer er sentralisert i datterselskapet MAIK AS. Hovedtyngden av forfalte kundefordringer pr 31.12.2018 er knyttet til salg av strøm og nettleie. Det er avsatt 4,1 millioner kroner til dekning av tap på denne fordringsmassen. Forfalte kundefordringer som var ubetalt mer enn 60 dager etter forfall var på 5,9 millioner kroner 31.12.2018.

Kundefordringer per 31.12.2018 fordeler seg som følger i antall dager etter fakturering

Millioner kroner	Ikke forfalt	0-30 dager	30-60 dager	60-90 dager	90-180 dager	>180 dager	Sum
2018	111.010	20.245	6.870	1.600	2.183	2.173	144.081
2017	122.884	35.796	566	3.010	2.387	4.520	171.181

Likviditetsrisiko

Konsernet er eksponert for likviditetsrisiko knyttet til sesongmessige og ikke planlagte svingninger i arbeidskapital, samt risiko for ikke å være stand til å refinansiere lån ved forfall. For å redusere denne risikoen søker konsernet å spre låneforfall over tid, samt å ha tilgjengelig ubenyttet kreditt. Per 31.12.2018 hadde konsernet ubenyttede trekkrettigheter i bank på totalt 350 millioner kroner. Se også egen note om Lån.

Tabellen nedenfor viser konsernets udiskonterte finansielle forpliktelser per 31.12.2018. For rentebærende lån vises sum av hovedstol og renter. For lån med flytende rente samt rentebytteavtaler (swapper) er det forutsatt en referanserente (3-måneders NIBOR) på 1,30%.

Forfallsoversikt finansielle forpliktelser	1 halvår 2019	2 halvår 2019	2020	2021	Senere
Langsiktig gjeld					
Rentebærende gjeld	263.907	332.205	77.475	426.850	515.450
Renteswapper	13.373	3.300	19.600	19.600	98.000
Kortsiktig lån					
Kraftderivater	850	0	0	0	0
Annen kortsiktig gjeld	276.678	0	0	0	0
Sum	555.157	335.505	97.075	446.450	613.450

Vurdering av virkelig verdi

Finansielle instrumenter

Tabellen under viser finansielle instrumenter til virkelig verdi etter verdsettelsesmetode. De ulike nivåene er definert som følger:

1. Notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse (nivå 1)
2. Verdsettelse basert på andre observerbare faktorer enn notert pris (nivå 1) enten direkte (pris) eller indirekte (utledet fra priser) for eiendelen eller forpliktelsen (nivå 2)
3. I tilfelle hvor det ikke er hensiktsmessig å benytte notert kurs eller transaksjonsverdi, benyttes neddiskonterte fremtidige kontantstrømmer, samt konsernets egne estimat (nivå 3)

Følgende tabell viser konsernets derivater til virkelig verdi

2018

Tusen kroner	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Rentederivater forfall 2026	-	-125 577	-	-125 577
Rentederivater forfall 2019	-	2 693	-	2 693
Kraftderivater	-	-850	-	-850
Sum	-	-123 734	-	-123 734

2017

Tusen kroner	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Rentederivater forfall 2026	-	-147 688	-	-147 688
Rentederivater forfall 2019	-	6 512	-	6 512
Kraftderivater	-	-507	-	-507
Sum	-	-141 683	-	-141 683

Operasjonell risiko

Konsernet er utsatt for en rekke forhold som representerer operasjonell risiko. Innfallsvinkler til å håndtere dette er gjennom HMS, beredskaps- og kvalitetsarbeid. Her arbeides det kontinuerlig med forbedring av prosesser i konsernet. For å sikre mot økonomisk risiko har Fredrikstad Energi konsernet forsikring på personell, eiendeler og ansvar. Dekning gjennomgås årlig.

Regulatorisk risiko

Nettvirksomheten er monopolvirksomhet som reguleres av NVE og endringer i betingelser vil påvirke størrelsen på hvor stor inntektsramme man har lov til å kreve inn.

Kapitalforvaltning

Konsernets kapitalstyring skal sikre konsernets finansielle handlefrihet på kort og lang sikt. Målsetningen er å ha en finansiell struktur som gjennom soliditet og kontantstrøm sikrer en ønsket kredittverdighet, samt avkastning til eierne.

Konsernets likviditetsreserve består av, utover bankinnskudd, ubenyttet kassekreditt og trekkfasilitet. Konsernet benytter både obligasjonsmarkedet og bank som lånekilder. Ekstern opplåning er sentralisert i morselskapet.

Konsernet har ubenyttede trekkfasiliteter pr. 31.12.2018 på tnok 350.000 (tnok 350.000 i 2017).

Note 5 Segmentinformasjon

Ledelsen utgjør konsernets øverste beslutningstaker. Fredrikstad Energi rapporterer virksomhetsområder som driftssegmenter.

Fredrikstad Energis virksomhet organiseres i virksomhetsområdene Nett, Marked, Tjenester og Annen virksomhet. Forretningsområdet Nett består av Norgesnett Holding AS og Norgesnett AS. Marked består av selskapene holdingselskapet Fredrikstad Marked AS, det operative selskapet Smart Energi AS samt fire selskaper uten operativ virksomhet. Tjenester består av tjenesteselskapet Maik AS. Annen virksomhet består av Fredrikstad Energi AS, FEAS Bredbånd AS og Røyken Energiverk AS.

Ledelsen i Fredrikstad Energi vurderer segmentenes prestasjoner og lønnsomhet basert på driftsresultat og avkastning. Driftsresultat i segmentrapportering er identisk med det som presenteres i resultatoppstilling for konsernet. Transaksjoner mellom forretningsområdene gjennomføres i henhold til armlengdeprinsippet.

TNOK	Nett		Marked		Tjenester	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Brutto segment salg	623 461	554 175	348 219	213 853	75 547	75 098
Salg mellom segmenter	-270	-1 315	-75 540	-48 796	-36 796	-38 151
Salgsinntekter	623 191	552 860	272 679	165 057	38 751	36 947
Driftsresultat	23 387	29 501	5 119	8 900	11 310	12 974

Avskrivninger	75 846	95 750	4 778	239	1 074	892
Investeringer	137 645	217 523	964	1 567	602	471

TNOK	Annen virksomhet		Elimineringer		Sum	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Brutto segment salg	57 262	42 004	-147 528	-117 923	956 961	767 207
Salg mellom segmenter	-34 922	-29 661	147 528	117 923	0	0
Salgsinntekter	22 340	12 343	0	0	956 961	767 207
Driftsresultat	-1 730	-8 127	0	10 221	38 087	53 469

Avskrivninger	6 603	6 482			88 300	103 363
Investeringer	5 305	7 886			144 516	227 447

Note 6 Inntekter

TNOK	2018	2017
Energiomsetning marked	272 679	165 057
Overføringsinntekter nett	603 016	531 669
Anleggsbidrag nett	20 175	21 191
Tjenestesalg	38 751	36 947
Andre driftsinntekter	22 340	12 343
Sum salgsinntekter	956 961	767 207

Note 7 Netto andre gevinster

TNOK	2018	2017
Gevinst tilknyttede selskaper ved oppnådd kontroll	-	9 544
Aksjeutbytte	876	677
Gevinst ved avgang selskap og driftsmidler	10 349	-
Netto andre gevinster	11 225	10 221

Note 8 Netto finanskostnad

TNOK	2018	2017
Rentekostnad rentebærende lån	49 243	49 143
Andre rentekostnader	1 601	5 867
Sum rentekostnad	50 845	55 010
Renteinntekter	- 529	4 288
Netto rentekostnad	50 315	50 722
Andre finansinntekter	- 239	807
Andre finanskostnader	9 700	922
Resultat renteswapper	89	8 072
Sum netto finanskostnad	59 866	58 909

Konsernet har inngått rentebytteavtaler (swapper) for å redusere eksponering mot endringer i markedsrenter og å styre konsernets rentebinding. Avtalene er beskrevet i note 4. Rentebytteavtalene kvalifiserer ikke for sikringsbøkføring, og regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet. Markedsverdi av avtalene er klassifisert som hhv. omløpsmiddel og kortsiktig gjeld. Årets resultat fra renteswapper består av årets netto inn- / utbetalinger til avtalemotparten og urealiserte endringer i virkelig verdi som ikke forklares av netto inn- / utbetalinger (urealiserte verdiendringer). Tidligere har netto inn- / utbetalinger vært klassifisert som en rentekostnad, mens årets totale endring i virkelig verdi har vært klassifisert som resultat fra renteswapper. I tabellen ovenfor er spesifisering av netto finanskostnad for 2017 omarbeidet for å skape sammenlignbarhet. Omarbeidelsen påvirker ikke netto finansposter, men påvirker fordeling mellom finansinntekter og finanskostnader. For 2018 utgjør netto utbetalinger forbundet med renteswappene 18,2 mill. (2017: 18,2 mill.).

Note 9 Personalkostnader

TNOK	2018	2017
Lønn	83 195	73 312
Arbeidsgiveravgift	14 799	14 114
Pensjonskostnad innskuddsordning	6 225	6 018
Andre personalkostnader	3 264	3 685
Sum personalkostnader	107 484	97 129
Antall årsverk	126	124

Oversikt over godtgjørelse til ledende ansatte og styret 2018

Navn	Stilling	Lønn/honorar	Resultat lønn	Natural- ytelser	Pensjons- kostnader	Sum
Trond Andersen	Konsernsjef	1 833	216	183	231	2 463
Mona Askmann	Leder forr.område Nett	1 379		150	82	1 611
Hilde Bekkevard	Leder forr.område Marked*	1 302	276	14	82	1 674
Karin Breen	Leder forr.område Tjeneste	1 348	269	127	288	2 032
Ronny Berg (fom 01.04)	CFO	1 010		15	82	1 107
Terje Tinbod	Leder IKT konsern	1 216	153	19	82	1 470
Terese Troy Prebesen (tom 30.10)	Leder forr.område Marked	1 065	259	47	82	1 453
Styret						
Terje Moland Pedersen	Styreleder	298				298
Finn Bjørn Ruyter 1)	Nestleder					
Erik Jansen	Styremedlem	177				177
Hilde Sandmæl	Styremedlem	97				97
Vidar Saxegård	Styremedlem	97				97
Per Anders Opsahl	Styremedlem ansatt	69				69
Tone Johansen	Styremedlem ansatt	69				69
Total		9 960	1 173	555	929	12 617

* Leder for HR konsern 01.01 - 30.09

Oversikt over godtgjørelse til ledende ansatte og styret 2017

Navn	Stilling	Lønn/honorar	Resultat lønn	Natural- ytelser	Pensjons- kostnader	Sum
Trond Andersen	Konsernsjef	1 775	211	186	222	2 394
Terese Troy Prebesen	Leder forr.område Marked	1 196	234	56	79	1 565
Karin Breen	Leder forr.område Tjeneste	1 303	261	140	277	1 981
Mona Askmann (01.10-31.12)	Leder forr.område Nett	335		2	20	357
Hilde Bekkevard	Leder HR	1 232	250	18	79	1 579
Terje Tinbod (01.09-31.12)	Leder IKT konsern	333		5	26	364
Eilert Henriksen (01.01-30.9)	Leder forr.område Nett	1 056	269	102	405	1 832
Bjørn Svendsen (01.01.-31.03)	Leder IKT konsern	365	262	2	13	642
Styret						
Terje Moland Pedersen	Styreleder	273				273
Finn Bjørn Ruyter 1)	Nestleder					
Erik Jansen	Styremedlem	177				177
Hilde Sandmæl	Styremedlem	97				97
Vidar Saxegård	Styremedlem	97				97
Per Anders Opsahl	Styremedlem ansatt	69				69
Tone Johansen	Styremedlem ansatt	46				46
Marianne Myrbråten	Styremedlem ansatt	17				17
Jan Erik Olsen	Styremedlem ansatt	11				11
Sum		8 381	1 488	509	1 121	11 499

1) Godtgjørelse utbetalt til arbeidsgiver

Alle tall i tabellen over er i tillegg grunnlag for arbeidsgiveravgift. Resultatlønn som vist i tabellen er utbetalt i det aktuelle året, på bakgrunn av foregående regnskapsår.

Ved opphør eller endring av ansettelsesforholdet for konsernsjef gjelder de normale regler etter arbeidsmiljøloven. Resultatlønn utbetales i henhold til på forhånd inngåtte avtaler. Det er inngått avtaler med adm. direktør og andre ledende ansatte. Resultatlønnen er knyttet til konsernresultat.

Note 10 Andre driftskostnader

TNOK	2018	2017
Husleie, strøm m.v.	16 453	15 611
Vedlikeholdskostnader	51 311	45 160
Salgs- og markedsføringskostnader	4 818	8 552
Annet	40 438	34 859
Sum andre driftskostnader	113 020	104 182

Godtgjørelse til revisor

Lovpålagt revisjon	1 274	1 073
Skatterådgivning	0	0
Andre tjenester utenfor revisjon	148	93
Sum	1 422	1 166

Note 11 Varige driftsmidler

TNOK	Tekn. utstyr og løsøre	Nett	Annen eiendom	Bredbånd	Anlegg under utførelse	Sum
Regnskapsåret 2018						
Balanseført verdi 01.01	49 473	1 501 248	1 143	20 051	27 079	1 598 994
Investeringer	11 271	130 554	0	1 847	0	143 672
Overført anlegg under utførelse	0	-8 944	0	0	8 944	0
Avgang anskaffelseskost	-2 780	0	0	0	0	-2 780
Avgang akkumulerte avskrivninger	209	4 144	0	0	0	4 353
Avskrivninger 2018	-15 600	-67 082	0	-1 448	0	-84 130
Overført virksomhet holdt for salg	0	0	0	-20 449	0	-20 449
Balanseført verdi 31.12.2018	42 573	1 559 920	1 143	0	36 023	1 639 660
Balanse 31.12						
Anskaffelseskost	145 197	3 133 984	1 143	29 845	36 023	3 346 192
Akkumulerte avskrivninger	-102 624	-1 574 064	0	-9 395	0	-1 686 083
Overført virksomhet holdt for salg	0	0	0	-20 449	0	-20 449
Bokført verdi 31.12	42 573	1 559 920	1 143	0	36 023	1 639 660
Avskrivningsprosent	7-30	3-10*)	3-10	5		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær		
Regnskapsåret 2017						
Balanseført verdi 01.01	45 627	1 369 931	1 143	18 357	40 013	1 475 071
Investeringer	18 178	206 225	0	2 883	0	227 286
Overført anlegg under utførelse		12 934			-12 934	0
Avskrivninger 2017	-14 332	-87 842	0	-1 189		-103 363
Balanseført verdi 31.12.2017	49 473	1 501 248	1 143	20 051	27 079	1 598 994
Balanse 31.12						
Anskaffelseskost	136 706	3 012 374	1 143	27 998	27 079	3 205 300
Akkumulerte avskrivninger	-87 233	-1 511 126	0	-7 947	0	-1 606 306
Bokført verdi 31.12	49 473	1 501 248	1 143	20 051	27 079	1 598 994
Avskrivningsprosent	7-30	3-10	3-10	5		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær		

*) Norgesnett AS har i løpet av 2018 foretatt en vurdering av om gjenværende levetid på selskapets varige driftsmidler samsvarer med gjenværende avskrivningstid. Ut ifra denne vurderingen er levetiden for fordelingsnettet har blitt oppjustert til 40 år. Gjenværende balanseførte verdi er fordelt over den nye levetiden. Dette har hatt en effekt på MNOK 24,2 i 2018.

Note 12 Immaterielle eiendeler

TNOK	FoU	Kunde- portefølje	Goodwill	Sum
Regnskapsåret 2018				
Balanseført verdi 01.01	0	24 292	273 404	297 696
Investeringer	3 337	0	0	3 337
Avskrivninger 2018	-1 742	-2 429	0	-4 171
Balanseført verdi 31.12.2018	1 595	21 863	273 404	296 862
Balanse 31.12				
Anskaffelseskost	1 595	24 292	523 509	549 396
Akkumulerte avskrivninger	0	-2 429	-250 105	-252 534
Bokført verdi 31.12	1 595	21 863	273 405	296 863
 Regnskapsåret 2017				
Balanseført verdi 01.01	0	0	273 404	273 404
Investeringer	0	24 292	0	24 292
Avskrivninger 2017	0	0	0	0
Balanseført verdi 31.12.2017	0	24 292	273 404	297 696
Balanse 31.12				
Anskaffelseskost	0	24 292	523 509	547 801
Akkumulerte avskrivninger	0	0	-250 105	-250 105
Bokført verdi 31.12	0	24 292	273 404	297 696

Kundeportefølje er knyttet til kjøp av aksjene i Kragerø Kraft AS og Røyken Kraft AS i desember 2017. Kundeporteføljen avskrives lineært over 10 år. Goodwill er knyttet til nettvirksomheten, og er avskrevet frem til 31.12.2012.

Note 13 Nedskrivningsvurderinger

Konsernet har vesentlige langsiktige eiendeler både som materielle og immaterielle eiendeler. Utvikling i disse er vist i note 11 og 12. Det er estimatusikkerhet knyttet til både varige driftsmidler og immaterielle eiendeler. Både verdsettelse og estimert utnyttbar levetid bygger på fremtidsinformasjon som er beheftet med stor grad av usikkerhet. Goodwill er knyttet til nettvirksomhet ved oppkjøp av energiverk i 2000 og 2001. Varige driftsmidler er i utgangspunktet balanseført til anskaffelseskost, og dersom de har en begrenset levetid, blir de planmessig avskrevet over denne. Utnyttbar levetid og utrangeringsverdi er basert på estimater om fremtidig utvikling.

Goodwill testes årlig for verdifall. Indikasjoner på mulig verdifall overvåkes løpende. Ved indikasjoner om verdifall gjennomføres verdifalltest umiddelbart, og uansett minst en gang i året. Dersom verdifalltester tilsier at balanseførte verdier ikke kan forsvares, foretas nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Verdifalltester gjennomføres ved at kontantstrømmer knyttet til kontantgenererende enheter identifiseres og neddiskonteres.

Goodwill og de aller vesentligste av varige driftsmidler er knyttet til nettvirksomheten. Verdifalltesten tar utgangspunkt i budsjett for 2019 og prognose for de etterfølgende årene. I prognosen er det brukt kostnadsnivå på linje med budsjettet for 2019. Videre er det brukt en investeringsprognose som bygger på den utvikling som nettvirksomheten antar fremover. Når det gjelder effektivitet for nettselskapet, er det forutsatt at de i perioden har en effektivitet på linje med dagens nivå, men justert for kjente endringer. Det er benyttet estimerte kontantstrømmer for perioden 2019-2044, hvoretter en terminalverdi fastsettes basert på antatt konstant vekst på 2,0%. Det forutsettes ingen endringer i inntektsrammemodellen i perioden frem til terminalåret. Diskonteringsrenten som er benyttet tar utgangspunkt i konsernets kapitalkostnad, som er basert på et vektet gjennomsnitt av avkastningskrav for egen- og fremmedkapital for konsernet. Egenkapitalavkastningskravet estimeres ved bruk av kapitalverdimodellen (CAPM). Fremmedkapitalavkastningskravet estimeres ut fra langsiktig risikofri rente tillagt en kredittmargin utledet av konsernets marginale langsiktige lånerente. Diskonteringsrenten justeres for antatt gjeldsgrad og forretningsrisiko for de enkelte kontantgenererende enhetene. For nettvirksomheten er det benyttet en diskonteringsrente på 4,50%.

Gjennomførte verdifalltester viser at det ikke er noe behov for nedskrivning av noen eiendeler ved utgangen av regnskapsåret.

Tabellen under viser balanseførte verdier fordelt på kontantgenerende eiendeler ved utgangen av 2018:

Kontantgenerende enhet	Driftsmidler	Kunde- portefølje	FoU	Goodwill	Sum balanseverdi
Nett	1 633 193			273 404	1 906 597
Marked	906	21 863	1 593		24 362
MAFI Tjenester	2 785				2 785
Øvrig virksomhet	2 776				2 776
Konsern	1 639 660	21 863	1 593	273 404	1 936 520

Note 14 Investering i tilknyttede selskaper og felleskontrollert selskap

TNOK	Anskaffet	Anskaffelses- kost	Balanseført Forretnings- verdi kontor	Eier-andel	Stemme- andel
Nettpartner AS	2012	180 000	179 051	Ås	60,00 %
Værste AS	1998	60 643	277 725	Fredrikstad	29,59 %
Sum		240 643	456 775		

TNOK	2018	2017
Balanseført verdi av tilnyttede og felleskontrollerte selskap 01.01	434 625	378 454

Andel årsresultat i tilknyttede og felleskontrollerte selskaper:

Nettpartner AS	-1 096	-23 560
Værste konsern	35 790	33 078
Fredrikstad Fjernvarme AS	3 887	1 793
Røyken Kraft AS (fusjonert med SmartEnergi AS 01.01.2018))	0	842
Norsk Enøk og Energi AS (Konkurs i 2018)	0	-9 114
E2U Systems AS (Konkurs i 2018)	-3 725	-749

Årsresultat fra tilknyttede og felleskontrollerter selskaper **34 856** **2 290**

Andre endringer:

Tilbakebetaling ansvarlig lån	-8 771	2 729
Utbytte	-1 625	-842
Aksjeemisjon /lån Norsk Enøk og Energi AS	2 242	6 544
Aksjeemisjon Nettpartner AS	22 200	68 564
Utvidet resultatandel Nettpartner AS	-202	0
Røyken Kraft AS ovf til datterselskap	0	-3 610
Lån til E2U Systems	2 474	0
Egenkapitaleffekt kjøp "Ikke kontrollerende eierinteresse "	-0	-19 504
Overført virksomhet holdt for salg	-29 022	0

Sum andre endringer **-12 705** **53 881**

Balanseført verdi 31. desember **456 775** **434 625**

Selskap	Type	Registrert i	Eiendeler	Gjeld	Salgs- inntekter	Årets resultat
Nettpartner AS	Felleskontr.	Ås	358 012	214 001	681 782	-1 096
Værste konsern	Tilknyttet	Fredrikstad	390 426	112 701	14 956	35 790
Sum			748 438	326 702	696 738	34 694

Note 15 Finansielle instrumenter etter kategori

TNOK	Eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi over resultatet	Fordringer og forpliktelser etter amortisert kost	Sum
Eiendeler 31.12.2018			
Langsiktige fordringer	-	19 056	19 056
Kundefordringer og andre fordringer	-	191 293	191 293
Derivater	2 693	-	2 693
Kontanter og kontantekvivalenter	-	66 959	66 959
Sum finansielle eiendeler 31.12.2018	2 693	277 308	280 001
Eiendeler 31.12.2017			
Langsiktige fordringer	-	21 538	21 538
Kundefordringer og andre fordringer	-	208 146	208 146
Derivater	6 512	-	6 512
Kontanter og kontantekvivalenter	-	44 328	44 328
Sum finansielle eiendeler 31.12.2017	6 512	274 012	280 524
Forpliktelser 31.12.2018			
Langsiktige lån	-	947 837	947 837
Kortsiktige lån	-	550 000	550 000
Derivater	126 427	-	126 427
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	-	276 678	276 678
Sum finansielle forpliktelser 31.12.2018	126 427	1 774 515	1 900 942
Forpliktelser 31.12.2017			
Langsiktige lån	-	1 496 314	1 496 314
Derivater	148 195	-	148 195
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	-	265 993	265 993
Sum finansielle forpliktelser 31.12.2017	148 195	1 762 307	1 910 502

Note 16 Kundefordringer og andre fordringer

TNOK	2018	2017
Kundefordringer, fakturert	45 153	72 831
Opptjent, ikke fakturert	103 062	101 950
Avsetning til dekning av tap	- 4 134 -	3 600
Kundefordringer netto	144 081	171 181
Andre fordringer	47 212	36 965
Sum kundefordringer og andre fordringer	191 293	208 146

Note 17 Betalingsmidler

TNOK	2018	2017
Betalingsmidler innenfor konsernkonto	59 715	30 091
Bundne skattetrekkmidler	4 614	4 722
Bundet klientkonto	241	374
Andre betalingsmidler utenfor konsernkonto	2 389	9 141
Sum betalingsmidler	66 959	44 328

Fredrikstad Energi AS har konsernkontoordning i Nordea. Et konsernkontosystem innebærer solidaransvar mellom deltakende selskaper. Fredrikstad Energi AS konti utgjør eneste direkte mellomværende med banken, mens innskudd og trekk på datterselskapenes konti betraktes som interne mellomværende med Fredrikstad Energi AS. Deltakende selskaper i konsernkontoordningen har et solidarisk selvskyldneransvar for et samlet trekk i ordningen inntil trekkrammen på 100 millioner kroner.

Note 18 Aksjekapital og overkurs

TNOK	Aksjekapital	Overkurs	Sum
Per 31.desember 2017	154 160	27 724	181 884
Per 31.desember 2018	154 160	27 724	181 884

Selskapet har kun en aksjeklasse og alle aksjene har lik stemmerett.

Aksjonærer i Fredrikstad Energi 31.12.2018:

	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel
Fredrikstad Kommune	7 862	51 %	51 %
Hafslund Handel AS	7 554	49 %	49 %
Sum	15 416	100 %	100 %

Aksjonærer i Fredrikstad Energi 31.12.2017:

	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel
Fredrikstad Kommune	7 862	51 %	51 %
Hafslund Handel AS	7 554	49 %	49 %
Sum	15 416	100 %	100 %

Note 19 Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld

TNOK	2018	2017
Leverandørgjeld	108 921	104 134
Skyldig offentlige trekk	116 401	73 224
Påløpte rentekostnader	8 162	10 536
Øvrige forpliktelser	43 194	78 099
Sum leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	276 678	265 993

Note 20 Lån

Tusen kroner		2018	2017
Langsiktige lån	Pålydende	Bokført verdi	Bokført verdi
Obligasjonslån fast rente	400 000	399 471	399 134
Obligasjonslån flytende rente	1 050 000	1 048 182	1 047 371
Trekkfasilitet	50 000	49 785	49 561
Foretaksfondsobligasjonslån	300 000	399	248
Sum langsiktige lån	1 800 000	1 497 837	1 496 314
Forfallsprofil lån	Pålydende	Pålydende	Pålydende
0-1 år	550 000	0	0
1-3 år	950 000	600 000	600 000
4-5 år	0	900 000	900 000
over 5 år	399	248	248
Sum lån	1 500 399	1 500 248	1 500 248
Lånebevegelser i 2018	Pålydende	Pålydende	Pålydende
Lån 31. desember 2017	1 500 248	1 223 232	1 223 232
Nye lån	150 000	400 000	400 000
Tilbakekjøpte lån			
Forfalte lån	-150 000	-123 000	-123 000
Endring i virkelig verdi foretaksfondsobligasjon	151	16	16
Sum lån 31. desember 2018	1 500 399	1 500 248	1 500 248

Obligasjonslånene pålydende til sammen 1 450 millioner kroner har en bokført verdi på 1 448 millioner kroner. Virkelig verdi på lånene etter kurs pr 31.12.2018 er på 1 468 millioner kroner. Tilsvarende tall for 31.12.2017 var 1 488 millioner kroner. Ved verdsettelsen av lånene til virkelig verdi er det benyttet kurser offentliggjort av «Verdipapirforetakenes Forbund». Disse bygger på innhentet prisinformasjon fra ledende verdipapirforetak. Dette er da en nivå 2 verdsettelse jfr note 4.

Det er knyttet finansielle covenantskrav til obligasjonslånene. Disse er knyttet til konsernregnskapet og er egenkapital på minst 25%, gjeldsgrad på maksimum 2,25 og rentedekningsgrad ((EBITDA + finansinntekter) / finanskostnader) på minst 2,0. Videre er det krav til «negativ pantsettelse». Det er ikke brudd knyttet til covenantskravene pr. 31.12.2018.

Foretaksfondsobligasjon

Lånet har 99 års løpetid. Obligasjonene med renter står tilbake for all annen gjeld og forpliktelser utstederen har, dog slik at obligasjonene med renter skal være likestilt og sideordnet med eventuelt andre foretaksfondsobligasjoner, preferanseaksjer eller tilsvarende ansvarlig kapital med samme status. Alle finansielle forpliktelser er oppfylt ved utgangen av året.

Rente på obligasjonslånet følger utbytte betalt av Fredrikstad Energi AS, men utstederen har plikt til ikke å betale og ikke akkumulere renter på obligasjonslånet hvis rentedekningsgraden målt på konsernnivå faller under 2,5. For regnskapsåret 2017 var konsernets rentedekningsgrad som presentert i årsregnskapet under 2,5, og renter på foretaksfondsobligasjonene ble ikke betalt ("Forbigått kupong"). Låneforpliktelsen er ved førstegangsinregning bokført til nåverdien av det sikre tilbakebetalingskravet som er hovedstolen på forfallstidspunkt. Dette utgjør tkr. 399 pr. 31.12.2018. I etterfølgende perioder regnskapsføres lånet til amortisert kost beregnet ved bruk av effektiv rente. Forskjellen mellom bokført verdi og innløsningsverdien resultatføres over lånets løpetid (amortisert kost).

Ratingbyråer har klassifisert tilsvarende obligasjoner lagt ut av nordiske utstedere som 50% - 75% egenkapital.

Note 21 Skatt

TNOK	2018	2017
Skatter i resultatet		
Endring utsatt skatt	-8 614	-3 292
Endret skattesats	-53	-250
Annet	-1 015	-777
Sum skattekostnad (-inntekt)	-9 683	-4 319

Skatt på resultat før skatt avviker fra det beløpet som hadde fremkommet dersom nominell skattesats for alminnelig inntekt hadde vært benyttet. Differansen er forklart som følger:

TNOK	2018	2017
Resultat før skatt (-underskudd)	13 255	-3 149
Skatt beregnet med normal skattesats	3 049	-756
Skatteeffekt av endret skattesats	-53	-250
Permanente forskjeller	-23 311	-194
Resultat tilknyttet og felleskontrollert virksomhet	9 188	-549
Andre forhold	1 446	-2 570
Sum skattekostnad (-inntekt)	-9 683	-4 319

TNOK	Fordringer	Lån og forpliktelser	Fremførbart underskudd og avskåret rentefradrag	Sum
Utsatt skattefordel per 31.12.2017	466	34 197	59 091	93 754
Resultatført i perioden	-650	-4 376	-6 824	-11 850
Ført mot utsatt skattefordel i balansen	-	1 150	-	1 150
Utsatt skattefordel per 31.12.2018	-184	30 971	52 267	83 054

TNOK	Pensjoner	Driftsmidler	Annet	Sum
Utsatt skatt per 31.12.2017	2 999	85 603	6 273	94 875
Resultatført i perioden	-1 275	-12 870	-6 320	-20 464
Utsatt skatt per 31.12.2018	1 724	72 733	-47	74 410
Netto utsatt skatt 31.12.2018				-8 644

Note 22 Pensjoner

Konsernet har bare innskuddsordning og AFP. Pensjonsordningene er generelt finansiert gjennom innbetaling fra selskapene, som hovedsakelig fastsettes på basis av aktuarberegninger. I henhold til lov om obligatorisk tjenestepensjon fra 2006 er det etablert avtaler om innskuddspensjon.

Ytelsesbasert ordning

Alle avtaler om ytelsesordninger ble avviklet pr. 31.10.2016, og alle ansatte i ordningene ble overført til kollektiv innskuddsordning. Ved opphør av ordningen 31.10.2016 fremkom restmidler på tkr 20.354, som er overført til innskuddsfond (Balansført). For de personene som har sluttet i konsernet i 2018, men som har krav på midler fra gammel ytelsesordning, er det gjort en avsetning for forpliktelsen i balansen. Dette fremkommer som Pensjonsforpliktelse i konsernets balanse.

Innskuddsordning

Konsernets innskuddsordning omfatter 125 personer pr 31.12.2018.

TNOK	Note	2018	2017
Innskuddsordning inkl. arbeidsgiveravgift	9	7 103	6 299
Sum pensjonskostnader		7 103	6 299
Endring i innskuddsfond			
Innskuddsfond 01.01.		16 332	20 354
Trukket premie fra innskuddsfond	-	3 963 -	4 022
Innskuddsfond 31.12.		12 369	16 332
Pensjonsforpliktelse		2 533	-

Note 23 Selskaper som inngår i konsolideringen

Selskapets navn	Hvor virksomheten utøves	Type virksomhet	Eid direkte av morselskap	Eid av konsernet
Morselskap				
Fredrikstad Energi AS	Fredrikstad	Annet		
Datterselskap				
MAIK AS	Fredrikstad	MAFI Tjenester	100 %	100 %
Røyken Energiverk AS	Fredrikstad	Annet	100 %	100 %
Norgesnett Holding AS	Fredrikstad	Annet	100 %	100 %
FEAS Bredbånd AS	Fredrikstad	Annet	100 %	100 %
Fredrikstad Varme AS	Fredrikstad	Annet	100 %	100 %
Norgesnett AS	Fredrikstad	Nett	0 %	100 %
Fredrikstad Energi Marked AS	Fredrikstad	Marked	96 %	96 %
Smartenergi AS	Fredrikstad	Marked	0 %	100 %
Røyken Kraft AS	Fredrikstad	Marked	0 %	100 %
Kragerø Kraft AS	Fredrikstad	Marked	0 %	100 %
Askøy Energi AS	Fredrikstad	Marked	0 %	100 %
Follo Energi AS	Fredrikstad	Marked	0 %	100 %

Note 24 Virksomhet holdt for salg

31.12.2018 ble det inngått avtale om salg av konsernets 32,5% eierandel i det tilknyttede selskapet Fredrikstad Fjernvarme AS. Transaksjonen ble gjennomført i 2019. 18.02.2019 ble aksjene i datterselskapet FEAS Bredbånd AS solgt. Eiendeler og forpliktelser knyttet til selskapene er presentert netto som eiendeler og gjeld knyttet til virksomhet holdt for salg i balanseoppstillingen.

TNOK	2018	2017
Varige driftsmidler	20 449	0
Investering i tilknyttede selskaper	29 022	0
Omløpsmidler	260	0
Betalingsmidler	123	0
Sum eiendeler virksomhet holdt for salg	49 854	0
Langsiktig gjeld	579	0
Kortsiktig gjeld	747	0
Sum gjeld knyttet til virksomhet holdt for salg	1 326	0

Hovedposter i resultatregnskapet fra virksomhet holdt for salg:

TNOK	2018	2017
Driftsinntekter	4 296	0
Driftskostnader	3 550	0
Netto finans	3 887	0
Resultat før skatt	4 633	0
Skatt	10	0
Resultat etter skatt	4 643	0

Per 31.12.2017 var ingen virksomheter klassifisert som holdt for salg.

Note 25 Oppkjøp av virksomhet

Norgesnett Holding AS kjøpte 100% av aksjene i Gauldal Nett AS i januar 2018. Kjøpet var et ledd i konsernets strategi om strukturell vekst og konsolidering innen forretningsområde Nett, og selskapet var planlagt fusjonert med Norgesnett AS. Grunnet svak økonomisk utvikling i konsernet i 2018 ble det besluttet å takke ja til tilbud fra Trønderenergi om salg av aksjene i Gauldal Nett AS. Planlagt fusjon med Norgesnett ble ikke gjennomført, og transaksjonen ble gjennomført 1. november 2018. Siden formålet med kjøpet av selskapet var langsiktig eie og fusjon med et datterselskap i konsernet, er Gauldal Nett inkludert i konsernet i eierperioden fra 1. januar – 30. oktober 2018. Eierskapet i Gauldal Nett har hatt en netto effekt på konsernets resultat før skatt på MNOK 4,5 (ikke hensyntatt renter på finansiering av oppkjøpet), og en netto kontantstrømseffekt på MNOK 6,0. Dette er vist som likviditetseffekt fra selskap kjøpt/solgt i året under konantstrøm fra investeringsaktiviteter.

Note 26 Hendelser etter balansedagen

FEAS Bredbånd AS ble solgt til Broadnet AS i februar 2019.

Salg av konsernets 32,5% andel i Fredrikstad Fjernvarme AS ble endelig gjennomført i mars 2019.

I april 2019 inngikk konsernet en ny 2-årig trekkfasilitet med Nordea på NOK 250 millioner for å refinansiere obligasjonslån med forfall i april 2019. Konsernet har opsjon på forlengelse av trekkfasiliteten to ganger med ett år av gangen.

Regnskap og noter Fredrikstad Energi AS

Resultat Fredrikstad Energi AS

TNOK	Noter	2018	2017
Driftsinntekter	14	48 167	40 464
Lønnskostnad	2,3	23 670	19 680
Annen driftskostnad	4,5,14	32 572	21 702
Avskrivninger	5	5 153	5 270
Sum driftskostnader		61 394	46 652
Driftsresultat		-13 228	-6 188
Konsernbidrag fra datterselskap		41 337	20 900
Utbytte fra datterselskap		-	555
Annen finansinntekt	13	58 610	57 695
Annen finanskostnad	13	87 784	90 183
Sum finansielle poster		12 162	-11 033
Resultat før skatt		-1 065	-17 221
Skattekostnad (- inntekt)	15	-3 993	-1 836
Årsresultat (-underskudd)		2 928	-15 385

Balanse 31.12. Fredrikstad Energi AS

TNOK	Noter	2018	2017
Eiendeler			
Utsatt skattefordel	15	28 351	24 358
Varige driftsmidler	5	17 197	20 393
Aksjer i datterselskap	6	501 388	489 430
Aksjer i tilknyttede selskap	7	74 353	76 353
Aksjer i feileskontrollert selskap	7	251 025	228 825
Lån datterselskaper	9	663 010	663 010
Lån felleskontrollert og tilknyttede selskaper	9	-	8 771
Andre aksjer		5 399	3 703
Andre langsiktige fordringer		-	7 046
Innskuddsfond	2	2 788	3 792
Sum anleggsmidler		1 543 511	1 525 681
Fordringer konsernselskap	8	454 576	414 029
Andre fordringer		19 682	14 163
Betalingsmidler	8	60 841	31 153
Sum omløpsmidler		535 098	459 345
Sum eiendeler		2 078 610	1 985 026
Egenkapital og gjeld			
Aksjekapital	11	154 160	154 160
Overkurs		27 724	27 724
Sum innskutt egenkapital		181 884	181 884
Annen egenkapital		39 168	36 241
Sum egenkapital	12	221 052	218 125
Foretaksfondsobligasjon		300 000	200 000
Pensjonsforpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	2	1 751	-
Sum avsetning for forpliktelser		1 751	-
Gjeld til finansinstitusjoner			
Gjeld til finansinstitusjoner	10	1 500 000	1 500 000
Sum langsiktig gjeld		1 500 000	1 500 000
Leverandørgjeld			
Leverandørgjeld		984	2 762
Skyldig offentlige avgifter			
Skyldig offentlige avgifter		5 986	2 583
Kortsiktig gjeld til datterselskaper			
Kortsiktig gjeld til datterselskaper	8	23 269	27 105
Annen kortsiktig gjeld			
Annen kortsiktig gjeld		25 568	34 451
Sum kortsiktig gjeld		55 806	66 901
Sum egenkapital og gjeld		2 078 610	1 985 026

Fredrikstad, 26. april 2019
I styret for Fredrikstad Energi AS

Terje Moland Pedersen
Styreleder

Vidar Saxegård
Styremedlem

Hilde Sandmæ
Styremedlem

Finn Bjørn Ruyter
Nestleder

Erik Jansen
Styremedlem

Per Anders Opsahl
Styremedlem

Tone Johansen
Styremedlem

Trond Andersen
Konsernsjef

Kontantstrøm Fredrikstad Energi AS

TNOK	Noter	2018	2017
<i>Kontantstrøm fra driften</i>			
Resultat før skatt (-underskudd)		-1 065	-17 221
Avskrivninger	5	5 153	5 270
Nedskrivninger aksjer tilknyttet selskap		2 000	6 285
Endring leverandørgjeld		-1 778	-1 284
Endring kunder		-2 377	4 281
Endring andre tidsavgreningsposter		8 353	-8 596
Endring innskuddsfond		2 755	495
Netto likviditetsendring fra driften		13 040	-10 770
<i>Kontantstrømmer fra investeringer</i>			
Investering varige driftsmidler	5	-1 887	-5 003
Kjøp av aksjer		-45 853	-6 385
Endring lånefordringer		-	-11 478
Endring lånefordring konsern		-31 776	-218 841
Netto likviditetsendring fra investeringer		-79 516	-241 707
<i>Likviditet brukt på finansiering</i>			
Innbetalt nye kortsiktige lån	10	-	150 000
Nedbetalt kortsiktige lån	10	-3 836	-200 000
Innbetalt nye langsiktige lån	10	100 000	400 000
Nedbetalt langsiktige lån		-	-73 000
Utbetaling av utbytte		-	-20 000
Netto likviditetsendring fra finansiering		96 164	257 000
Netto endring likviditet i året		29 688	4 523
Kontanter og bankinnskudd per 01.01		31 153	26 630
Kontanter og bankinnskudd per 31.12		60 841	31 153
Ubenyttet ramme konsernkonto		100 000	100 000
Ubenyttet ramme trekkfasilitet		250 000	250 000

Fredrikstad Energi AS - Noter til regnskapet 2018

Note 1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk.

Klassifisering

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi dersom verdifallet ikke forventes å være forbigående. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Vurderingsprinsipper

Bruk av estimater

Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med regnskapsloven krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av selskapets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i stor grad inneholder slike skjønnsmessige vurderinger, høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for årsregnskapet, er beskrevet i notene.

Salgsinntekter

Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet. Salg av tjenester inntektsføres i takt med at leveransen finner sted.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke øvrig påregnelig tapsrisiko.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlenes forventede levetid dersom de har antatt levetid over 3 år og har en kostpris som overstiger kr 15.000. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmiddelet. Skillet mellom vedlikehold og påkostning/forbedring regnes i forhold til driftsmiddelets stand ved kjøp av driftsmiddelet. Leasingavtaler behandles regnskapsmessig som operasjonell leasing.

Datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollert selskap

Datterselskap, tilknyttede selskap og felleskontrollert selskap vurderes etter kostmetoden i morselskapet. Investeringene er vurdert til anskaffelseskost for aksjene med mindre nedskrivning har vært nødvendig. Det er foretatt nedskrivning til virkelig verdi når verdifall skyldes årsaker som ikke kan antas å være forbigående og det må anses nødvendig etter god regnskapsskikk.

Utbytte og konsernbidrag er inntektsført samme år som det er avsatt i datterselskap. Overstiger mottatt utbytte/ konsernbidrag andel av tilbakeholdt resultat etter kjøpet, regnskapsføres den overskytende del som tilbakebetaling av investert kapital, og utdelingene reduserer regnskapsført verdi av investeringene i balansen.

Avgitt konsernbidrag til datterselskaper er tillagt kostprisen på aksjene i morselskapets balanse.

Pensjoner

Selskapet har pr. 31.12.2018 to pensjonsordninger. Kollektiv innskuddsordning og AFP i LO/NHO ordningen. Ingen av ordningene balanseføres. Premie i begge ordningene kostnadsføres løpende inkl. arbeidsgiveravgift. Tidligere lukket ytelsesordning er avvirket med regnskapsmessig effekt for 2016. Ordningen er aktuarberegnet frem til avvikling pr 31.10.2016. I forbindelse med avviklingen ble det etablert kompensasjonsordninger som er avsatt pr. 31.12.2016. Alt er utbetalt i løpet av 2017. I forbindelse med avviklingen ble det etablert et innskuddsfond som er balanseført. Estimaterendringer i 2016 frem til avvikling er ført direkte mot egenkapital etter skatt.

Innskuddsordning tilfredsstillter kravene i henhold til reglene om obligatorisk tjenestepensjon. Ny AFP ordning betraktes som en innskuddsordning og fremtidig forpliktelse er ikke balanseført.

Skatt

Skatt i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skattefordel. Utsatt skattefordel er beregnet med 22 % på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt ligningsmessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reversere i samme periode er utlignet. Oppføring av utsatt skattefordel på netto skattereduserende forskjeller som ikke er utlignet og underskudd til fremføring er begrunnet i antatt fremtidig inntjening. Utsatt skatt og skattefordel som kan balanseføres, er oppført netto i balansen. Utsatt skatt på merverdier i forbindelse med oppkjøp av datterselskap blir ikke utlignet. Utsatt skattefordel er i selskapsregnskapet balanseført til nominell verdi.

Skatt på avgitt konsernbidrag som føres som økt kostpris på aksjer i andre selskaper, og skatt på mottatt konsernbidrag som føres direkte mot egenkapitalen, føres direkte mot skatt i balansen (føringen skjer mot betalbar skatt hvis konsernbidraget har virkning på betalbar skatt og mot utsatt skattefordel hvis konsernbidraget har virkning på utsatt skattefordel).

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer som umiddelbart og med uvesentlig kursrisiko kan konverteres til kjente kontantbeløp og med forfallsdato kortere enn tre måneder fra anskaffelsesdato.

Note 2 Pensjoner

Lukket ytelsesordning ble avviklet pr 31.10.2016. Resultateffekt av avviklingen er basert på aktuarberegningen pr. 31.10.2016

Alle ansatte ble da overført til kollektiv innskuddsordning. Ved opphør av ytelsesordningen fremkom det restmidler på TNOK 4 287 som ble overført til innskuddsfond. Premie til innskuddsordningen er i 2017 trukket av innskuddsfondet, slik at innestående 31.12.2017 er TNOK 3 792. Premie til innskuddsordningen i 2018 er trukket av innskuddsfondet, slik at innestående 31.12.2018 er TNOK 2 788.

I tillegg er det gjort en avsetning for fremtidig forpliktelse for ansatt som har sluttet i selskapet i 2018.

Selskapet har en kollektiv innskuddsordning med 18 aktive. Pensjonsordningene tilfredsstillter kravene etter lov om obligato-risk tjenestepensjon.

TNOK	2018	2017
Innskuddspensjon inkl aga	695	689
Premie AFP inkl aga	267	189
Sum pensjonskostnad (-inntekt)	962	878
<i>Balansen</i>		
Innskuddsfond		
Innskuddsfond	2 788	3 792
Pensjonsforpliktelse	1 751	-

Note 3 Personalkostnader

TNOK	2018	2017
Lønninger	18 475	15 632
Arbeidsgiveravgift	2 716	2 335
Pensjonskostnader (inntekt)	695	689
Andre ytelser	1 783	1 024
Sum	23 670	19 680

Antall årsverk pr 31.12 18 17

Ved opphør eller endring av ansettelsesforholdet for adm. direktør gjelder de normale regler etter arbeidsmiljøloven. Ingen ansatte har lån i selskapet. Det er ikke gitt lån/sikkerhetsstillelse til styreleder eller andre nærstående parter. Det er ingen enkeltlån eller sikkerhetsstillelser som utgjør mer enn 5 % av selskapets egenkapital. Resultatlønn utbetales i henhold til på forhånd inngåtte avtaler. Det er inngått avtaler med adm. direktør og andre ledende ansatte. Resultatlønnen er knyttet til konsernresultat. Når det gjelder ytelser til ledende ansatte og godtgjørelser til styret i Fredrikstad Energi AS, vises til note 9 i konsernregnskapet.

Note 4 Honorar til revisor

TNOK	2018	2017
Lovpålagt revisjon	460	395
Skatterådgivning	-	-
Andre tjenester utenom revisjon	4	15
Sum	464	410

Note 5 Driftsmidler

TNOK	Inventar og IT		Sum
	Tomt	utstyr	
Anskaffelseskost 31.12.2017	1 143	40 135	41 278
Tilgang driftsmidler	-	1 979	1 979
Avgang driftsmidler	-	230	230
Anskaffelseskost 31.12.2018	1 143	41 884	43 027
Akkumulerte avskrivninger 31.12.2018	-	-25 830	-25 830
Bokført verdi 31.12.2018	1 143	16 054	17 197

Årets avskrivninger - 5 153 5 270

Forventet økonomisk levetid 3-15 3-15
Avskrivningsplan Lineær

Selskapet leier administrasjonsbygg i Fredrikstad. Leiekontrakten løper til 2026. Leie i 2018 var MNOK 8,8. Hoveddelen av dette er fremleid til andre virksomheter i og utenfor konsernet. For ikke utleid areale er det avsatt TNOK 3 400 i regnskapet pr. 31.12.2018.

Note 6 Aksjer i datterselskaper

TNOK	Forretningskontor	Eierandel	Egenkap.	Årsresultat	Balanseført verdi
Røyken Energiverk AS	Røyken	100 %	100	9 543	17 456
Fredrikstad Varme AS	Fredrikstad	100 %	100	-	100
Norgesnett Holding AS	Fredrikstad	100 %	453 335	18 165	443 500
Fredrikstad Energi Marked AS	Fredrikstad	96 %	29 877	3 985	26 078
MAIK AS	Follo	100 %	5 976	8 956	8 684
FEAS Bredbånd AS	Fredrikstad	100 %	3 685	-149	5 570
Sum			493 073	40 500	501 388

Det er foretatt reduksjon i balanseførte verdier med den del av mottatt utbytte og konsernbidrag (etter skatt) fra datterselskap som henføres til perioden før vår eierperiode. Videre er avgitt konsernbidrag (etter skatt) til datterselskap tillagt aksjeverdien for de respektive selskap. Tall for egenkapital og årsresultat for datterselskapene er 2018 tall. I 2017 ble det gjennomført en konvertering av gjeld til egenkapital i Norgesnett Holding AS på 450 millioner kroner.

Note 7 Aksjer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert selskap

TNOK	Forretningskontor	Eierandel	Balanseført verdi
<i>Tilknyttede selskaper</i>			
Værste AS	Fredrikstad	29,58 %	60 643
Fredrikstad Fjernvarme AS	Fredrikstad	32,50 %	13 710
Sum tilknyttede selskap			74 353
<i>Felleskontrollert selskap</i>			
Nettpartner Holding AS	Ås	60,00 %	251 025

Nettpartner Holding AS er behandlet som felleskontrollert virksomhet på grunn av inngått aksjonæravtale. Fordring på selskapet er konvertert til egenkapital i selskapet i desember 2017.

Informasjon om resultat og egenkapital er gitt i note 15 i konsernregnskapet. Aksjene i Norsk Enøk og Energi AS er nedskrevet med TNOK 6.285 til kr. 0 pr 31.12.2018.

I 2018 ble selskapene E2U Systems AS og Norsk Enøk og Energi AS slått konkurs.

Note 8 Bankinnskudd og trekkrettigheter

TNOK	2018	2017
<i>Bundne bankinnskudd</i>		
Skattetrekkmidler	1 123	1 057
Skyldig skattetrekk	979	912
<i>Trekkrettigheter</i>		
Trekkfasilitet	300 000	300 000
Kassekreditt i konsernkontoordning	100 000	100 000

Fredrikstad Energi AS har en konsernkontoordning for konsernet i Nordea. Fredrikstad Energi AS er A-konto innehaver.

Pr 31.12.2018 er det fordringer knyttet til ordningen på TNOK 408.524 og gjeld på TNOK 23.269, som er klassifisert som konsernmellomværende.

Det er ikke trekk på kassekreditt pr. 31.12.2018. Kassakredittrammen er MNOK 100. Videre er det en trekkfasilitet på MNOK 300. Det er pr. 31.12.2018 trukket MNOK 50 på denne fasiliteten.

Note 9 Langsiktige fordringer

TNOK	2018	2017
<i>Fordringer som forfaller om senere enn 1 år</i>		
Lån til datterselskap - Norgesnett Holding AS	296 108	653 000
Lån til datterselskap - Norgesnett AS	356 892	-
Lån til datterselskap - Fredrikstad Energi Marked AS	10 010	10 010
Lån til datterselskap - Follo Nett AS	-	-
Sum fordringer datterselskaper	663 010	663 010
Lån til tilknyttet selskap – Værste AS	-	8 771
Sum fordringer felleskontrolert og tilkn. selskap	-	8 771

Lån til tilknyttet selskap er et ansvarlig lån som renteberegnes med 3 mnd Nibor + 5%. Lånet ble innfridd i desember 2018. Lån til datterselskap ble i forbindelse med fusjon av våre 3 nettselskaper motregnet mot langsiktig lån. Nye lån i forbindelse med salg av aksjer fra Fredrikstad Energi AS til hhv Norgesnett Holding AS og Fredrikstad Energi Marked AS renteberegnes med 3 mnd Nibor + 5%.

Note 10 Rentebærende gjeld

TNOK	Forfall	2018	2017
Trukket på trekkfasilitet	03/2017	50 000	50 000
Obligasjonslån	10/2022	400 000	400 000
Obligasjonslån	10/2019	300 000	300 000
Obligasjonslån	12/2022	100 000	100 000
Obligasjonslån	04/2019	250 000	250 000
Obligasjonslån	10/2021	400 000	400 000
Foretaksfondsobligasjon	12/2114	300 000	200 000
Sum langsiktig ekstern finansiering		1 800 000	1 700 000

Finansiering og renterisiko

Selskapet refinansierte deler av sin langsiktige opplåning mot slutten av 2017. Det ble etablert 1 nytt obligasjonslån med varighet på 5 år.

Mot slutten av 2016 ble det etablert en trekkfasilitet på 300 millioner kroner. Fasiliteten har et forfall på 3 år med opsjon på to års forlengelse, hvorav opsjon for ett års forlengelse er benyttet slik at forfall på trekkfasiliteten er i desember 2020. Pr. 31.12.2018 er det trukket 50 millioner kroner på trekkfasiliteten.

Renterisiko oppstår på kort og mellomlang sikt som et resultat av at deler av morselskapets gjeld har flytende rente. Selskapet har en sikringsstrategi for den langsiktige gjelden. Renteswapene regnes som sikringsinstrumenter i en kontantstrømsikring. Den virkelige verdien av renteswapene er ikke balanseført pr. 31.12.2018, jfr NRS (F) Finansielle eiendeler og forpliktelser A15.

Det er inngått en renteswap på MNOK 500 (flytende til fast) med forfall i 2026, og en renteswap på MNOK 200 (fast til flytende) med forfall oktober 2019. Total mindreverdi på swapene utgjør MNOK 122,8 pr. 31.12.2018 (MNOK 141,2 pr. 31.12.2017)

Konsernets finansieringspolicy er at all vesentlig ekstern opplåning gjøres i morselskapet. Morselskapet vil yte lån eller egenkapitalfinansiering til datterselskaper etter behov. Videre er morselskapet ansvarlig for håndtering av likviditetsplasse- ringer i konsernet.

Det er knyttet covenants til obligasjonslånene. Kravene er knyttet til konserntall for egenkapitalandel på minst 25 %, rente- dekningsgrad på minst 2,0 og gjeldsgrad på maksimum 2,25.

Pr. 31.12.2018 er konsernet innvilget midlertidig fritak for kravet til minimum rentedekningsgrad. Det vises til egen side med nøkkeltall foran i årsrapporten.

Note 11 Aksjekapital og aksjonærinformasjon

Aksjekapitalen på TNOK 154.160 består av 15.416 aksjer á NOK 10. Alle aksjer har like rettigheter.

Oversikt over aksjonærer 31.12.2018	Antall aksjer	Eier-/ Stemmeandel
Fredrikstad kommune	7 862	51 %
Hafslund Handel AS	7 554	49 %
Sum	15 416	100 %

Note 12 Egenkapital

TNOK	Aksjekapital	Overkurs	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital 31.12.2017	154 160	27 724	36 241	218 125
Årets resultat (-underskudd)	-	-	2 928	2 928
Egenkapital 31.12.2018	154 160	27 724	39 169	221 052

Note 13 Finansposter

TNOK	2018	2017
<i>Finansinntekter</i>		
Renteinntekt fra konsernselskap	55 476	53 598
Utbytte	2 553	676
Annen renteinntekt	581	3 421
Sum finansinntekter	58 610	57 695
<i>Finanskostnader</i>		
Rentekostnader til konsernselskap	71	1 477
Annen rentekostnad	75 432	81 514
Nedskrivning aksjer tilknyttet selskap	-	6 285
Annen finanskostnad	12 281	907
Sum finanskostnader	87 784	90 183

Note 14 Transaksjoner med nærstående parter

TNOK	2018	2017
<i>Salg av tjenester til datterselskaper</i>		
Administrative tjenester	23 267	13 784
IKT Tjenester	7 838	7 536
Husleieinntekter	3 091	4 287
Sum	34 196	25 607
Kjøp av tjenester		
Administrative tjenester	563	541
Sum	563	541

Mellomværende med nærstående er spesifisert i note 8 og finansposter mot konsernselskap er spesifisert i note 13.

Note 15 Skatter

TNOK	Endring	2018	2017
<i>Beregning av utsatt skattefordel og endring i utsatt skattefordel</i>			
Midlertidige forskjeller			
Driftsmidler	-1 467	1 897	430
Innskuddsfond	2 755	1 037	3 792
Regnskapsmessig avsetning	1 400	-8 400	-7 000
Tapskonto	-34	-133	-167
Midlertidige forskjeller	2 655	-5 600	-2 945
Skattemessig fremførbart underskudd	20 083	-123 040	-102 957
Netto midlertidige forskjeller	22 738	-128 640	-105 902
Utsatt skattefordel i balansen	3 993	-28 350	-24 357
<i>Grunnlag for skatter i resultatregnskap og balanse</i>			
Resultat før skatt (-underskudd)		2 785	-17 221
Permanente forskjeller		-21 671	5 157
Grunnlag for årets skatter i resultatregnskapet		-18 887	-12 064
Endring i midlertidige forskjeller		-2 347	-2 462
Mottatt konsernbidrag direkte balanseført		-	1 258
Grunnlag betalbar skatt (-underskudd)		-21 233	-13 267
Skattepliktig resultat (-underskudd)		-21 233	-13 267
<i>Forklaring til skatter i resultatregnskapet</i>			
Skatt på konsernbidrag, direkte balanseført		-	-302
Endring utsatt skattefordel		-5 229	-2 593
Endret utsatt skattefordel på grunn av ny skattesats		1 236	1 059
Skatter i resultatregnskapet (- inntekt)		-3 993	-1 836
Betalbar skatt i balansen		0	0

Ledelseserklæring 2018

Vi erklærer etter beste overbevisning at konsernregnskapet for 2018 er utarbeidet i samsvar med IFRS som fastsatt av EU, med krav til tilleggsopplysninger som følger av regnskapsloven, samt at årsregnskapet for morselskapet for 2018 er avlagt i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk i Norge og at regnskapsopplysningene gir et rettviseende bilde av foretakets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet, samt at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til foretaket og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorene foretakene står overfor.

Fredrikstad, 26. april 2019

Terje Moland Pedersen
Styreleder

Hilde Sandmæl
Styremedlem

Vidar Saxegård
Styremedlem

Finn Bjørn Ruyter
Nestleder

Erik Jansen
Styremedlem

Per Anders Opsahl
Styremedlem

Tone Johansen
Styremedlem

Trond Andersen
Konsernsjef

Til generalforsamlingen i Fredrikstad Energi AS

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Fredrikstad Energi AS' årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap, utvidet resultat, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Fredrikstad Energi AS per 31. desember 2018 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Fredrikstad Energi AS per 31. desember 2018 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2018. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Virksomheten i konsernet har i hovedsak vært uendret sammenlignet med fjoråret. Risikoen og kompleksiteten knyttet til verdsettelse av goodwill er omtrent den samme som før, og vi har fortsatt fokus på dette området. I tillegg har selskapet endret avskrivningsplan på driftsmidler noe som har en naturlig iboende risiko for feil og som dermed har vært et fokusområde i vår revisjon.

Sentrale forhold ved revisjonen**Hvordan vi i vår revisjon håndterte sentrale forhold ved revisjonen***Verdsettelse av goodwill*

Pr 31.12.2018 har konsernet balanseført goodwill med TNOK 273 404. Goodwill har sammenheng med nettvirksomheten i konsernet.

Vi fokuserte på dette området på grunn av beløpets størrelse og fordi ledelsens verdivurderinger baserer seg på skjønnsmessig forutsetning knyttet til blant annet framtidige kontantstrømmer og avkastningskrav.

Det vises til note 12 og 13 hvor ledelsen forklarer forutsetningene for og verdsettelsen av goodwill.

Vi har gjennomgått ledelsens modell og deres vurderinger for den kontantgenererende enheten hvor det er allokert goodwill. Vi fant at modellen bygger på anerkjente prinsipper.

Videre har vi utfordret ledelsens forutsetninger knyttet til framtidige kontantstrømmer ved å sammenligne disse mot langtidsprognoser for nettvirksomheten. Vi har vurdert fremtidige kontantstrømmer mot tidligere år og har vurdert investeringer mot vedtatte budsjetter og vedlikeholdsplaner for virksomheten. Langsiktig vekst i modellen er sammenlignet med markedets forventning om inflasjon. Vi fant at forutsetningene var i tråd med langtidsprognosene for konsernet og markedets forventning om inflasjon.

Vi har også vurdert historisk treffsikkerhet ved å sammenligne fjorårets forutsetninger knyttet til framtidige kontantstrømmer mot hva som ble oppnådd i inneværende år. Vi fant at fjorårets forutsetninger var rimelige sammenlignet med oppnådd resultat.

Vi har sammenlignet enkeltelementene i avkastningskravet med våre egne oppfatninger og markedets forventninger. Ledelsens avkastningskrav er vurdert å være rimelig.

Vi har vurdert noteopplysningene i note 12 og 13 og fant hensiktsmessige forklaringer av verdsettelsesprosessen.

Endring av avskrivningsplan for varige driftsmidler

Konsernet endret i 2018 sitt syn på utnyttbar levetid for enkelte varige driftsmidler knyttet til konsernets nettvirksomhet. Avskrivningstiden ble endret fra 30 år til 40 år.

Vi fokuserte på denne endringen fordi fastsettelse av utnyttbar levetid er et skjønnsmessig estimat. Dessuten har endringen vesentlig betydning for årlige resultater fremover og dermed også inntektsrammen fra NVE. Videre er beregningene som ligger bak omfangsrike

Vi har innhentet og gjennomgått grunnlaget for endringene fra ledelsen. Grunnlaget er diskutert med ledelsen. Vår vurdering er at begrunnelsen for endring av utnyttbar levetid er tilfredsstillende.

Vi innhentet opplysninger om levetid fra sammenlignbare aktører i det norske markedet. Vi fant at den nye praksisen overensstemmer med bransjepraksis. Vi vurderte observert levetid på driftsmidler og sammenlignet dette med den nye utnyttbare levetiden. Vi fant at faktisk levetid underbygger det nye estimatet for utnyttbar levetid.

og krever stor grad av nøyaktighet.

Det vises til note 11 hvor ledelsen forklarer grunnlaget for endringene i og virkningene på regnskapet.

Videre har vi kontrollert ledelsens tekniske beregninger av nye avskrivninger og gjennomføring av endring i resultat. Det ble ikke avdekket avvik av betydning i beregningene. Vi vurderte om endringene er gjennomført i overenstemmelse med kravene i ISA 8 og IAS 16 uten at det ble avdekket avvik av betydning.

Vi har vurdert noteopplysningene i note 11 og fant at disse gir uttrykk for forutsetningene for endringene som har skjedd og virkningen på regnskapet.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde, for selskapsregnskapet i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for konsernregnskapet i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og på tilbørlig måte opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for selskapsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for konsernregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle konsernet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir styret en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Sarpsborg, 26. april 2019

PricewaterhouseCoopers AS

A handwritten signature in blue ink that reads 'Dag Olav Haugen'.

Dag Olav Haugen

Statsautorisert revisor

Fredrikstad
energi